

Kogukonnaga
koos depressiooni
vastu
lk 4-5

Kolm
võimalust
toetusraha
saamiseks
lk 6-7

Parimad said
pärjatud ja kõvasti
kallistatud
lk 10-11

Saue Valdus

NR 3 (99) VEEBRUAR 2022

KOHALIK
LEHT
KOHALIKUST
ELUST JA
OLUST

Planeering hõlmab mõtteliselt kaht eri osa – rongijaama ooteala ja turuplatsi. Jaamapoolsele alale on kavandatud kolm ootepaviljoni, võimalikult palju on säilitatud olemasolevat kõrghaljastust, koha saab kellatorn. Kohvikumajast teisele poole tuleb turuplats. Sekka on alal nii pinke kui istumis- ja ootetaskuid

Kavandatavast Saue jaamapargist tõotab tulla väärrikas linnavärv

Kuuseheki tänava „roosa kohviku“ ümbrust ootab ees totaalne muutumine. Eskiispiltide kaudu saab aimu, et see võib valmimisel vabalt kujuneda selliseks efektseks maamärgiks, mille pärast rahvas mööduvast rongist ainuüksi uudishimust Saue peatuses maha tuleb.

↑ Turuplatsil on kolm statsionaarset müügikioskit, kus hooajal võiks toimuda igapäevane müük. Samas on platsil ka piisavalt ruumi autost müümiseks suuremate turupäevade jaoks. Turuplatsi nurka tuleb majandushoone prügi jaoks ja kätepesuvõimalused

→ Endine rongijaama hoone on markeeritud sillutises relssidega ja kontuuri läbivad kergelt looklevad raudteerööpad. Olemasolev mälestuskivi on paigutatud hoone kontuuri nurka nii, et see oleks vaadeldav rongilt tulles ja oleks nähtavas kohas. Alalooga asju on teisigi, näiteks keldrimägi, mida on plaanis ka põhjalikumalt uurida, mis seisus see on ja kas seda saaks kuidagi kasutusele võtta. Ka on platsil vana käsipumbaga kaev, mille osas seisavad samuti uuringud ees, lootus on see kasutusele võtta avaliku veevõtu kohana

↑ Arhitektid on julgelt ära kasutanud Saue sümbolikat, paviljoni valgustid näevad välja nagu tammetõrud ja kandepostid meenutavad puuvõrased. Kaks paviljoni on avatud, ühele on lisatud alumiiniumraamiga klaasitud paneelid, mille abil luuakse tuulevarju pakkuvad ruumid. Rajatakse ka jalgrattaparkla, millele veel otsitakse kohta

← Ka kohvik jääb alles, kes ja mis seal täpsemalt tegutsema hakkab, ei ole veel selge. Soovi on avaldatud Maroko suunalise köögi avamisega, kuid hoone ise vajab tublisti remonti, et seal kvaliteetne söögikoht avada. Igatahes on planeeritud kohviku juurde ka mõnus terrassiala, mis omakorda on turuplatsist eraldatud väikse haljasalaga. Praegu kohviku ees olev parkla kaob ära

← Jaamaplatsile on kavandatud kellatorn, mille lõplik välimus selgub järgmiste projektifaaside käigus. Kui on kusagil silma jäänud ägedaid lahendusi ja neist pilte tehtud, siis vallamajas heameelega kogutakse inspiratsiooni. Kellatorni all saab olema elektroonne infotabloo, kus lisaks rongi- ja bussiaegadele saab olema näiteks linna-kaart, kultuuriürituste info jne

KUIDAS EDASI?

2022. aasta jaanuaris toimus avalik arutelu, mille järel kahe nädala jooksul sai esitada ettepanekuid.

Esimesena läheb töösse **turuplats** ja esikiisi põhjal hakatakse koostama turuplatsi põhiprojekti. Selle projekteerimine läheb lahti kohe, kui vallaelanike ettepanekud on läbi arutatud ja esikiisi parandused sisse viidud. Seejärel antakse välja projekteerimistingimused ning hakatakse koostama põhiprojekti. Turuplats on plaanis valmis ehitada 2022. aasta suve esimeses pooles.

Teine etapp hõlmab **jaamaplatsi**. Saue vallavalitsus loodab selle platsi väljaehitamiseks kaasata välisrahastust (Rahandusministeerium), mis on mõeldud selliste transpordisõlmede väljaehitamiseks. Välismeetmest loodetakse saada toetus optimistlikumal juhul 2023. aastaks, aga pigem 2024. aastaks, seega põhiprojekti hakatakse koostama 2022. aasta teises pooles või 2023. aastal. Ehituseks läheb pigem 2024. aastal.

Aprillis toimub Saue vallas eakatele digitaalse kirjaoskuse baaskoolitus

Tänapäeval kolib asjaajamine üha enam arvuti- ja netimaailma ning järjest rohkem kasutatakse arvuteid igapäevastes toimetustes. Selle aasta aprillis toimub Saue vallas digitaalse kirjaoskuse baaskoolitus.

Koolitus on suunatud eelkõige eakatele, kes on arvuti ja interneti mittekasutajad, väheste arvutialaste oskuste või teadmistega inimestele.

Koolituse käigus õpime tundma arvutit ning kasutama e-teenuseid. Sealhulgas õpime e-poest toidu ja e-apteegist ravimite tellimist ning vallavalitsusele taotluste esitamist. Koolituse läbinu kasutab arvutit iseseisvalt algtasemel; teab ja oskab kasutada Eesti ID-kaarti

avaliku ja erasektori teenuste tarbimisel (sh riigiportaali www.eesti.ee); oskab internetist infot otsida (mh vallavalitsuse ja riigiasutuste veebilehtedelt); tunneb ja oskab kasutada enamlevinud kaugtöövahendeid (koostöö ja konverentskõne rakendused). Õppe kogumaht on kaheksa akadeemilist tundi, mis jaotub mitmele koolituspäevale.

Koolitus on kõigile tasuta ja osalemiseks ei pea olema kodus arvutit. Võimalik on teha koolituspäevi mitmes erinevas kohas ja et oskaksime planeerida koolituspäevade arvu ja toimumiskohti üle valla, palume huvilistel endast teada anda telefonil 5907 4027 või saates e-kirja joanna.stalde@sauekultuur.ee.

KÄRT JOANNA STALDE
Saue kultuuri- ja huvikeskuse reklaami- ja kultuurijuht

Saue Valdus

Ilmub kaks korda kuus ja toimetatakse tasuta kõikidesse postkastidesse üle valla. Lisaks on leht saadaval vallamajas, halduskeskustes ja kultuurimajades. Tiraaž 10 000. / **Toimetus:** Saue Vallavalitsus Kütise 8, Saue linn 76505, Saue vald, Harjumaa / **E-posti aadress:** leht@sauevald.ee / **Telefon:** 525 4146, 510 6932/Toimetusel on õigus kaastöid toimetada ja selguse huvides sisu lühendada. / **Reklaam:** reklaam@sauevald.ee. / **Reklaami hinnakiri:** sauevald.ee/vallalehe-uldinfo / **Trükk:** Printall AS, Tala 4, Tallinn. / **Kojukanne:** Omniva.

Rahast. Kultuuriselt

Ma olen ikka olnud seda meelt, et kultuur ei ole isetekkeline. Kultuuril ei ole DNA-d, see ei sünni kuidagi üleöö ja iseenesest. Inimene kasvab kultuuri ja omavalitsus saab seda kasvamise teekonda toetada läbimõeldud rahastamisega.

KAIIA VELMET
kultuuritööjuht

Kuna Saue valla rahakotis on meie kõigi raha, siis jagatakse seda kultuuriprojektide vahel loomulikult väga läbimõeldult ja vastavalt kehivatele kordadele. Kultuuri rahastamine käib peamiselt ühe õigusakti alusel ja selleks on „Saue valla asumiseltside ning kogukondlike ühistevõetuste toetuste eraldamise tingimused ja kord“. Pealkiri on pikk ja samuti kord ise, kuid samas on kõik, mis seal kirjas, selge ja loogiline. Nimelt on selles pika nimega korras kirjas, millistel alustel Saue vallas tegutsevatele MTÜ-dele (sh külaseltsidele), sihtasutustele ja eraisikutele tegevus- ja projektitoetusi jagatakse.

Samas tuleb kindlasti kohe öelda, et väga keeruline on tõmmata joont kultuuri ja muu raha vahele, kuna omamoodi kultuuriraha on ju ka külaseltsile antav investeeringutoetus või talgutoetus või ka see, et raamatukogud on avatud ja hästi komplekteeritud kogudega. Samuti see, et meil töötavad halduskeskustes kultuurimajad ning koolides käivad esinemas Eesti tippmuusikud. Ehk siis on siin avaldatud tabel omamoodi katse hoomata hoomamatut, kuid kuna tegemist on avaliku rahaga ning üht- või teistpidi saame me kõik osa sellest, mida selle raha eest korraldatakse või ette võetakse, siis infokülluna ehk on oluline see tabel ka praegusel kujul. Mõni selgitus tabeli paremaks mõistmiseks siia juurde ehk siiski passiks.

Igal külal või tõmbe-keskusel on võimalik saada valla **tegevustoetust**. Tegevustoetuse summa sõltub sellest, kas ollakse valla arengukava järgi esimese, teise või küla tasandi asumitasand, mis omakorda sõltub suuresti elanike arvust. Samuti kaetakse vallaelarvest seltsimaja või külakeskuse ruumide ülalpidamiskulud, kui hoone või ruumid kuuluvad valla või on sõlmitud pikaajaline avaliku kasutamise leping. Esimese tasandi tõmbekeskuste (Ääsmäe, Vanamõisa, Hüüru, Turba, Laitse seltsimaja) tegevustoetuse summas sisaldub ka 1,5 ametikoha töötasu (kultuuritöötaja ja abitöötaja). Ning tegevustoetuse viimaseks komponendiks on n-ö vaba raha oma piirkonna sündmuste korraldamiseks ja see summa sõltub otseselt külaelanike arvust, kes on Saue valda sisse kirjutatud.

Lisaks tegevustoetusele on olemas ka **projektitoetused**. Projektitoetust võib MTÜ, SA või eraisik küsida mitmele eri projektile, kuid *summa summarum* on ühel taotlejal projektitoetusi võimalik saada kalendriaastas 3200 euro eest.

Ilmselt hakkavad tabelist muude projektide kõrval silma kultuurikollektiivide juhendajate töötasude maksmiseks eraldatud projektitoetused. Eesti laulu- ja tantsupidude traditsioon on kantud UNESCO kultuuri-pärandi nimekirja ja selleks, et olla näiteks dirigent, on vaja õppida pikki aastaid muusikaakadeemias. Kui see tee seljataga ja noor koorijuht alustab tööd, saab ta aga üsna kiiresti aru, et töötasu eriti oodata ei ole. Tavaliseks praktikaks on see, et lauljad koguvad igakuiselt natuke raha ja ulatavad selle siis ümbrikus dirigendile või makstakse kultuurimaja eelarvest pisku palgaraha. Ja kui kord pensionile jäädakse, ei ole eriti midagi oodata, kuna suurem osa tööd on tehtud ümbrikupalgaga eest. Ja nii tihti peale loobutakse sellest tööst ning kui pole koorijuhte, ei ole ühel hetkel enam koore ja kuidas siis laulupeodki ellu saaksid jääda. Saue vallas on asjad korraldatud selliselt, et valla kuuluvaid ruume saavad kasutada koorid-rahvatantsurühmad tasuta, koolikooride dirigentide töötasu tuleb kooli eelarvest ja täiskasvanute kollektiivide professionaalsete juhtide töötasu siis projektitoetusena. Tingimuseks, et toetus tõsti läheks juhendaja töötasuks ja seda ka dokumentaalselt tõestataks (st ümbrikupalka avaliku raha eest maksta ei ole võimalik). Selles reas on ka rahvateater, kelle tegevus samuti nõuab professionaalse näitleja-lavastaja juhendamist.

Nagu artikli alguses öeldud sai, on keeruline tõmmata piiri kultuuri- ja muu raha vahele. Ja et oleks terviklikum pilt sellest, kuidas vald piirkondades erinevaid algatusi toetab, on siin ära toodud ka investeeringutoetuste tabel. Investeeringutoetusi jagatakse volikogu määruse „Mittetulundusühingute ja sihtasutuste investeeringutoetuste määramise ning maksimise kord“ alusel.

Selge on see, et raha ise kultuuri ei tee. Kuidas sauevallakad toetused kultuuri-alamuseks muudavad, saame loodetavasti kõik omal nahal kogeda.

Elamusterohket aastat!

Projektitoetused

TAOTLEJA	TAOTLUSE SISU	TOETUS
SPORT		
MTÜ SAUE JALGPALLIKLUBI	Saue jalgpalliklubi esindusmeeskonna osalemine 2022. a Eesti jalgpalli MV II liigas; Saue jalgpalliklubi rannajalgpallimeeskonna osalemine 2022. a rannajalgpalli MV-l	2880
RAIN RÕIGAS	Saue valla IV sisemeistrivõistlused ja esimesed välimeistrivõistlused tennis	2000
MTÜ HARJU JALGPALLIKOOL	SpringCup 2022, linnalaagrite ning Talvise siseturniiri korraldamine Saue spordihallis	3200
KAIMO KÄÄRMANN-LIIVE	Orienteerumisspordi populariseerimine Saue ja SK Saue Tammed tegevuse arendamine	3200
RAINA VAARMAA	Kliimajooksu korraldamine	3140
ANTS KIISA	Turba staadionil laste sprindi ja palliviske võistluste korraldamine. Eesti parimate atleetide osavõtul toimuvad kuulitõuke, kettaheite ja odaviske võistlused	1600
SILVAR SAVOLAINEN	Laagri orienteerumispäevaku korraldamine ja Laagri orienteerumiskaardi joonistamine	3200
AIN KARUTOOM	Traditsiooniline avalik talisuplusüritus Järveotsa järves 31. detsembril 2022	350
MTÜ JALGPALLIKLUBI KERNU KADAKAS	Osavõtt Eesti Jalgpalliliidu meistrivõistlustest	960
MTÜ SINIMUSTALVE SAUE	Mälu mängusarja korraldamine Saue linnas	2000
LASTELAAGRID		
MTÜ SAUE TAEKWONDOKLUBI	Saue Taekwondoklubi suvelaager	3200
RAIN RÕIGAS	Laagri tennisikooli korraldatavad laste linnalaagrid 4x	1200
MTÜ KEILA KORVPALLIKOOL	Saue valla laste ja noorte osalemine hooajaeelses spordilaagris 2022	3200
ANNE ADAMS	Noodipuu muusika ja nutheli linnalaager ja loometöötoad	3150
MTÜ MYDANCE TANTSUKLUBI	Ülevallalised temaatilised linnalaagrid eelkooliealistele lastele 3x	3200
MARI-LIIS SIMOVART	Nissi Trollide suvelaager	3200
MTÜ HÜÜRU KÜLASELTS	Koolivaheaja lastelaagrid	3200
MTÜ PERE HEAKS	Tänavakultuuri linnalaager 2022	3200
MTÜ SAUE AUTOKLUBI	Laste päevalaagrid Jõgisool, 4 vahetust	3200
MTÜ KULTUURI HARIDUSE JA SPORDI SELTS	Laste ja noorte päevalaager Augustitreff	2500
JUHENDAJATE TÖÖTASUD (KOORILAUL, RAHVATANTS, HARRASTUSTEATER)		
PIRET KUNTS	Ääsmäe segarühma juhendaja tasu	3200
MTÜ ÄÄSMÄE RAHVATANTS	Ääsmäe naisrühma juhendaja tasu	3200
MTÜ RAHVATANTSUSELTS LAAGRI LEEGID	Juhendaja tasu	3200
MTÜ SAUE SEGAKOOR	Juhendaja tasu	3200
MARI-OLIVIA MALVE	Harrastusteatri juhendaja töötasu	3200
MTÜ SEGAKOOR WANNAMOISA	Juhendaja tasu	3200
EAKATE JA PUUETEGA INIMESTE ÜHENDUSED		
MTÜ SAUE LINNA INVAÜHING	Järjepidev Saue linna ja Saue valla eakate ja puuetega inimeste kaasamine neid huvitavates tegevustes	3200
MTÜ ÄÄSMÄE PENSIONÄRIDE ÜHENDUS SÜGIS	Tuua ümbruskonna eakad koduseinte vahelt välja	3200
MTÜ EAKATE SELTS SÜGISKULD	Korraldada Hüüru ja ümberkaudsete külade eakatele aktiivset vabaaja sisustamist 2022. aastal	3200
MTÜ EAKATE NAISTE SELTS PIHLAMARI	Saue valla Laagri piirkonna eakate naiste seltsi vaba aja tegevus	3200
MTÜ LAAGRI TAADID	Laagri piirkonna eakate meeste seltsi aktiivsete tegevuste ja vaba aja tegevuste korraldamine ning toetamine	3200
MTÜ NISSI VALLA PENSIONÄRIDE ÜHENDUS	Saue valla Nissi piirkonna eakate elu aktiveerimine, seltsitegevuse mitmekesistamine, silmaringi laiendamine, suhtlemisvõimaluste avardamine ja tervisedendus	3100
MUU		
MTÜ LÄÄNE-HARJU KOOSTÖÖKOGU	Porikuu festivali korraldus, teavitust ja turundus	700
EVELIN MÜRSEPP	Loengu- ja vestlussarja korraldamine Saue valla tulevastele ja väikelapse vanematele	1200
MTÜ VANAMÕISA KÜLA	Vanamõisa jõulumaa ja õjõulumaa	3200
MTÜ IMPROVIIS	Saue kontserdisügis 2022 korraldamine	1000
MTÜ IMPROVIIS	XX rahvusvahelise noorte rütmimuusika festivali Visioon korraldamine 9.-10.juuni 2022	2200
MTÜ HARJUMAA KEELPILLIORKESTER	Saue muusikakooli õpilaste rahvusvahelisest festivalist osavõtt	1600
MTÜ TALLINNA KONTSERDIKOOR	Nissi kirikumuusika festivali korraldamine	3200
MTÜ SAUE LINNA ASUMISELTS	TEEME KOOS - kogukonna eneseteadvuse tõstmine ja kogukonna ühendamine	3200
MTÜ RIISIPERE KULTUURISELTS	Eesmärk on jätkata tegevusi, mis on seotud rahvakultuuri, pärandikultuuri, silmaringi avardamise ning kohalike traditsioonide jätkamisega. Toetuse eesmärk toetada ekskursiooni Sibulateele, et osaleda saaks puuetega ja vähe kindlustatud perede inimesed	1260
PROJEKTITOETUSED KOKKU		107640

Investeeringutoetused

MTÜ	PROJEKT	Summa 2020 eelarves
MTÜ Hüüru Külaselts	Hüüru mõisa õhk-vesi küttesüsteemi välimise osa sulatusveele äravoolu ehitus	3200,00
Jalgpalliklubi Kernu Kadakas	Kernu staadionihoone katuse remont	3200,00
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Nissi Maarja Kogudus	Nissi kiriku põhjafassaadi tugipiilari P4 taastamine	4176,00
Saue linna asumiselts	Õmblusmasinate soetamine (7 tk)	2698,00
Valingu ja Aila külaselts	Suurekivi mänguväljaku uuendamine (ronila)	3200,00
MTÜ Lehetu Külaselts	Mänguväljaku projekteerimine ja osaline rajamine külakeskuse õuealale	3 200,00
Ellamaa Külaarenduskeskus	Saali põranda värskendamine ja toolide soetamine Ellamaa rahvamajas	3 031,00
Mittetulundusühing Välja Selts	Välja elamurajooni Pallivälja mänguplatsi kõisronila (II osa)	3 200,00
Haiba küla arendamise selts	Haiba mõisatiigi taastamise eelprojekt (II osa)	3 200,00
Mittetulundusühing Maidla Külaselts	Maidla terviseraja palkpingid ja varjualused	3 160,00
Mittetulundusühing Maidla Külaselts	Maidla Külakeskuse hoonete värvimine	16 000,00
Mittetulundusühing Tuula Tutulus	Robotniiduki soetamine seltsimaja halajasala hooldamiseks	3 200,00
		51 465,00

Rongisõit muutub Saue valla elanikule soodsamaks

II ja V tsooni vahel saab tasuta sõita ka edaspidi, senisest soodsamaks muutub I tsooni hõlmava 30-päevase perioodipileti kasutamine.

INDREK EENSAAR
arendusosakonna juhataja

Hinnanguliselt 75-80% Saue valla inimestest elab vähem kui 5 kilomeetri kaugusel raudteest. Seetõttu on Saue vallas tähtsaimaks ühistranspordiliigiks keskkonnasõbralik raudteetransport. Enamikesse raudteepaatusesse on välja ehitatud pargi ja reisi parklad ning jaamadesse on võimalik jõuda turvaliselt kergliikluste kaudu.

II ja V tsooni vahel saab tasuta sõita ka edaspidi, senisest soodsamaks muutub I tsooni hõlmava 30-päevase perioodipileti kasutamine. Saue valla elanikele on I tsooni ja II-V tsooni vaheline perioodipilet alates 1. märtsist 15% soodsam kui samasugune I tsooni täishinnaga pilet keskkonnas pileet.ee. Täishinnaga 30 päeva pilet I tsoonist II-V tsooni hakkab sauevalla lakale maksma 28,65 eurot ja sooduspilet 19,69 eurot.

Kuidas soodsamalt sõita saab?

Saue valla elanikud saavad Elroni rongis sõita tasuta II, III, IV ja V hinnatsoonis ja nende tsoonide vahel. Soodsam sõit kehtib nii läänesuunal (Paldiski, Kloogaranna ja Turba liinid) kui ka edelasuunal (Rapla suund), mis teenindab eelkõige Saue valla Maidla piirkonna elanikke.

Ehk siis tasuta saab sõita Turba jaamast Laagri jaamani ja vastupidi. Edelasuunal saab sõita Kiisa jaamast Valdeku peatuseni, kus saab samuti ümber istuda Tallinna ühistransporti (Laagri ja ka Valdeku jaamast saavad 65-aastased ja vanemad tasuta kasutada Tallinna ühistransporti ning sõita erinevatesse Tallinna piirkondadesse).

Kui sõit viib Elroni II, III, IV ja V tsoonist I tsooni (näiteks Balti jaama või Tondile), maksab pilet saue valla elanikule sõltumata alguspunktist ühe tsooni hinna. Soodsa sõidu nautimiseks on vajalikud kaks kaarti – ID-kaart ja nn roheline ühiskaart. Saue valla elaniku soodustus on antud konkreetsetele isikutele ja isikut tõendava dokumendiga saab tõendada oma õigust seda soodustust kasutada.

Alljärgnevalt mõned korduma kippuvad küsimused ja vastused neile.

Kuidas osta soodsamat perioodipiletit?

Soodsama perioodipileti soetamiseks tuleb minna lehele www.pilet.ee ning logida sisse. Saue valla elanikule kehtivaid piletihindu näete tulbas „Hind Saue valla elanikule“:

Valides sobiva perioodipileti ning sisestades isikukoodi või isikustatud ühiskaardi numbri, arvutab süsteem automaatselt soodsama hinna.

NB! Soodsamat hinda näitab süsteem alles siis, kui olete sisestanud isikukoodi või ühiskaardi numbri ja vajutanud nuppu „Maksma“.

Kuidas osta soodsamat piletit Elroni rongis?

Elroni rongis soodsaima pileti soetamiseks peab olema lisaks ID-kaardile ja ühiskaardile ka Elroni kaart, kuhu peab olema eelnevalt laetud piisav summa raha või pangakaart, mille abil saab soodsama hinnaga pileti piletimasinast. Piletit saab osta ka sularaha eest klienditeenindajalt, aga see on kallim.

Kui ma sõidan ainult II ja V tsooni piires, kas mul peab olema ka Elroni kaart?

Ei. Ainult II ja V tsooni piires tasuta sõitmisel pole Elroni kaarti vaja, kuna pileti eest tasuda ei tule ning piisab isikustatud ühiskaardist ja isikut tõendavast dokumendist.

Kui mul on perioodipilet, kas mul peab siis olema kaasas ka Elroni kaart?

Ei. Kui olete ostnud pileti süsteemist perioodipileti ühiskaardile, siis pole Elroni kaardi olemine ega kaasas kandmine vajalik.

Kui mul on e-õpilaspilet, mis kehtib ühiskaardina, kas võin seda rongis kasutada ühiskaardi asemel?

Jah, Elroni rongis võib ühis-

kaardi asemel kasutada ühiskaardi funktsiooni omavat e-õpilaspiletit. Ka e-õpilaspilet või ISIC-kaart peavad olema isikustatud. Kui laps käib igapäevaselt rongiga koolis (nt Tallinnas), siis tuleks pöörduda vallavalitsuse poole ning vallavalitsus soetab Elroni kaardile perioodipileti.

Perioodil 1. aprillist 30. oktoobrini peab Elroni rongis ostma ratta kaasavõtmisel rattapileti. Kas rattapilet on kohustuslik kõikide rataste ja eagruppide puhul?

Saue valla elaniku soodsam sõiduõigus ei laiene ratastele ja sõiduvahendile tuleb osta pilet.

Lisaks ei pea rattapiletit ostma:

- laps, kes ei ole käimasoleva õppeaasta 1. oktoobriks saanud seitsmeaastaseks või kelle koolikohustuse täitmise alustamine on edasi lükatud;
- kuni 16-aastane (kaasa arvatud) puudega isik;
- sügava puudega isik;
- raske nägemispuudega isik;
- sügava või raske nägemispuudega isiku saatja.

Saue valla ametlikud teated

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUS

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks Hüüru külas **Kalda tee 9** (katastritunnus: 72701:001:0025; elumumaa 100%) kinnistul. Projekteerimistingimustega soovitakse vähendada Kalda tee 9 kinnistust kehtiva detailplaneeringu alusel kavandatud ja vallale võorandatava teemaa katastriüksuse suurust, võrreldes Hüüru küla Kalda tee 8 kinnistu ja lähiala detailplaneeringus sätestatuga (kehtestatud Saue Vallavalitsuse 7. veebruari 2012. aasta korraldusega nr 99). Soovitatav muudatus ei mõjuta detailplaneeringu lahenduse tervikpilti ega piirinaabreid ning on kooskõlas kehtiva Saue valla üldplaneeringuga.

Arvamused esitada hiljemalt **19.02.2022** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505, Saue linn; info@sauevald.ee).

Eelnõud puudutavate küsimuste korral palun ühendust võtta vallaarhitekt Urmas Elmikuga telefonil 516 6441 ja e-posti aadressil urmas.elmik@sauevald.ee

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

Saue Vallavalitsus algatas 26.01.2022. aasta korraldusega nr 84 Hüüru külas **Õie tn 1, Nurme tn 2/Õie tn 4 ja Nurme tn 4** kinnistute ja lähiala detailplaneeringu ning jättis sama korraldusega keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kinnistute kruntimine, maasihtotstarbe muutmine elumumaaks ning ehitusõiguse määramine ühe üksikelamu ja ühe ridaelamu (6 boksiga) püstitamiseks. Ühtlasi määratakse detailplaneeringus üldised maakasutustingimused ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus. Planeeritav maa-ala asub Hüüru küla keskuslal. Ida poolt piirneb 11185 Hüüru-Alliku-Saue tee L2 (Veski teega). Lähinaabruses on valdavalt tegemist hoonestud elumumaadega. Planeeritava maa-ala suurus on ca 0,6 ha. Kinnistud jäävad Hüüru küla Suurevälja 3 kinnistute detailplaneeringu koosseisu (kehtestatud Saue Vallavolikogu 28.09.2006. aasta otsusega nr 085). Detailplaneeringuga on moodustatud kokku 29 kinnistut (3 ärimaa krunti, 16 üksikelamu krunti, 2 ridaelamu krunti, 2 ärimaa krunti, 4 transpordimaa ja 1 üldkasutatava maa krunt ning üks tootmismaa sihtotstarbega krunt moodustati ühise puurkaevu tarbeks). Kahe elamukrundi maasihtotstarve on muudetud ärimaaks uue detailplaneeringu koostamisel (Hüüru küla Marju tn 1, 3 ja 5 kinnistute detailplaneeringu alusel, mis kehtestati Saue Vallavalitsuse 14.06.2011 korraldusega nr 386). Esitatud taotluse alusel soovitakse Õie tn 1 ärimaa kinnistu sihtotstarve muuta elumumaaks ning ehitusõigust ühe üksikelamu püstitamiseks. Kehtiva detailplaneeringu muutmise tingib maaomaniku ettepanek uuendada kehtiva detailplaneeringu lahendust ja täpsustada moodustatud krundi kasutusotstarvet ning ehitusõigust. Kehtiva detailplaneeringu alusel määrati Õie tn 1 kinnistule ehitusõigus tenniseväljakute ja seda teenindava hoone püstitamiseks. Maaomaniku soov muuta maasihtotstarve elumumaaks tuleneb põhjendusest, et osa kinnistust oli vaja kavandada Veski tee äärde rajatava kergliiklustee tarbeks, mille tulemusel vähenes kinnistu suurus ning kehtestatud detailplaneeringuga kavandatud tenniseväljakud ja seda teenindavad hooned ei mahuta enam krundile. Nurme tn 2/Õie tn 4 ja Nurme tn 4 elumumaa sihtotstarbega kinnistud soovitakse liita üheks kinnistuks ning ehitusõiguse määramist kahe üksikelamu asemel ühe ridaelamu (kuni 6 boksiga) püstitamiseks. Saue Vallavalitsus on väljastanud Õie tn 4//Nurme tn 2 ja Nurme tn 4 naaberkinnistule (Õie tn 2) kinnistule projekteerimistingimused ühe 6 boksiga ridaelamu püstitamiseks (Vallavalitsuse 15.11.2017 korraldusega nr 865) ning väljastatud on ehitusluba. Suurevälja 3 kinnistu detailplaneeringu kehtestamise ajal puudus piirkonnas ühisveevarustus ja kanalisatsioon ning veevarustus ja kanalisatsioon oli kavandatud detailplaneeringu alusel lahendada ühise puurkaevu ja kogumismahutite baasil. Täna on piirkonnas ühisveevarustus ja kanalisatsioon, millega on võimalus liituda. Planeeritavatele ridaelamule ja üksikelamule kavandatakse üks ühine juurdepääs mahasõiduga Veski teelt Õie tänavale, mis on välja ehitatud koos kergliiklustee ja tänavavalgustusega ning võorandatud tasuta vallale. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringuks taotletav maa-ala tiheasustusalas ja planeeritava maa-ala maakasutuse juhtotstarbeks on määratud pere- ja ridaelamumaa ning detailplaneeringu eesmärk ei ole vastuolus Saue valla üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega ja eski-settepanekuga on võimalik tutvuda Saue valla veebilehel: sauevald.ee/algatatud-detailplaneeringud-2022

Lähemat informatsiooni saab planeeringute peaspetsialist Maili Metsaotsalt 53019887 maili.metsaots@sauevald.ee

Rahandusministeerium teavitab maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest

Vabariigi Valitsus algatas 23.12.2021 korraldusega nr 447 Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Algatatud teemaplaneering on aluseks tegevusele, mis on KeHJS § 6 lõike 1 punkti 28 kohaselt olulise keskkonnamõjuga ning olemasoleva informatsiooni kohaselt ei ole välistatud ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Eeltoodust tulenevalt on teemaplaneeringuga kaasneva keskkonnamõju olulisus tuvastatav õigusaktide alusel. Haldusmenetluse ökonoomikast ja eesmärgipärasusest lähtudes jäeti käesoleval juhul KeHJS § 33 lõigete 4 ja 5 kohane eelhinnang koosta-

mata ning algatati kohe KSH.

Teemaplaneeringu eesmärk on määrata lähtuvalt riigi huvist ja koostöös kohalike omavalitsustega perspektiivsed alad ehitusmaavarade ja turba uuringualade ning kaevandamisalade paiknemiseks, samuti olemasolevate karjäärade laiendamiseks arvestades majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ning looduskeskkonnale avaldavaid mõjusid. Teemaplaneeringu koostamisel arvestatakse maapõuepoliitika põhialuste aastani 2050 arengudokumentis seatud eesmärgi maapõueressursside kasutamise ruumiliseks planeerimiseks ja varustuskindluse tagamiseks.

Teemaplaneering koostatakse

riiklike huvide väljendamiseks, leides samas võimalusi tasakaalustada neid kohalike omavalitsustega ja teiste puudutatud isikute huvidega. Teemaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute ja teiste arengudokumentide, samuti erinevate riiklike ja valdkondlike arengudokumentide koostamisel.

Teemaplaneeringu ala hõlmab kogu Harju maakonna territooriumi pindalaga 4333 km², kuhu kuuluvad 16 omavalitsust: Keila linn, Loksa linn, Maardu linn, Tallinna linn, Anija vald, Harku vald, Jõe-lähtme vald, Kiili vald, Kose vald, Viimsi vald, Saue vald, Saku vald, Rae vald, Lääne-Harju vald, Kuusalu vald, Raasiku vald.

Teemaplaneeringu koostamist ja KSH läbiviimist korraldab Rahandusministeerium. Teemaplaneering koostatakse nelja aasta jooksul ja selle kehtestab Vabariigi Valitsus.

Vabariigi Valitsuse 23.12.2022 korraldusega nr 447 on võimalik tutvuda Rahandusministeeriumi veebilehel:

<https://fin.ee/riik-ja-omavalitsused-planeeringud/ruumiline-planeerimine/maakonnaplaneeringud>.

LISAINFO:
Alan Rood,
regionaalplaneerimise nõunik,
tel 715 5805,
e-post: alan.rood@fin.ee.

Aktiivne ja tähelepanelik kogukond aitab ennetada depressiooni

Haigekassa algatusel viidi eelmisel aastal läbi analüüsiprojekt, millega kaardistati depressiooniga inimese raviteekonna probleemid ja arendusvajadused. Projekti juhtis sauevallakas, Alliku külas elav kliiniline psühholoog René Randver.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Vallaleht uuris temalt, mis seisus on praegu eestlaste vaimne tervis ja kuidas saavad selle hoidmisel abiks olla inimene ise, tema kogukond ja elukohajärgne omavalitsus.

Kas negatiivsed hoiakud ja väärarusaamad, et depressiooni ja teisi vaimse tervise teemasid seostatakse nõrkuse, laiskuse ja äärmuslikult juhtudel ka hulumeeleusega, on tänaseks juba minevik?

Seda esineb vähem kui mõõdunud riigikorra ajal. Me tuleme ju hoopis teistsugusest väärtusruumist. Veel 30 aastat tagasi vaimse tervise teemadest sisuliselt ei räägitud. Psühhiaatrilise abini jõudsid sageli üksnes rasked haiged, keda raviti haiglates, mis asusid suuremate asulatest eraldi, silma alt ära. Mõneti on see arvamus, et psühhiliselt haiged inimesed ei peaks teistega kõrvu elama, kahjuks säilinud tänini, aga olukord on läinud paremaks.

Inimesed on erinevad. Pole mustvalget olukorda, et siin on piir, mille ületamisel ma kukun „haigete“ kategooriasse. Paljudel meist võib esineda situatsioone, mil igapäevane toimetulek on raskendatud, seda ka pikema aja vältel. Aga abi ei küsita sageli hirmus, et meid peetakse nõrgaks ja saamatuks või laiskaks. Ma olen ju alati ise hakkama saanud! Minu perekonnas on alati hakkama saadud, keegi pole läinud abi küsima! Miks peaksin minagi?

Viimastel aastatel on abiotsimisega asi läinud hüpelistelt paremaks. Nooremate inimeste jaoks ei ole abivajaduse tunnustamine enam probleem. Koroonalukord on aidanud normaliseerida vaimse tervise probleemidest rääkimist, see mõjub hästi stigmade ületamisele, aga ühiskonda kui tervikut silmas pidades on veel pikk tee minna.

Aga teistpidi on mul ka tunne, et viimasel ajal kõik tahavad omale diagnoose, teine äärmus on tekkinud – ülediaagnoosimine...

See on õige tähelepanek. Seda mõjutab tervisealase info paranenud kättesaadavus ja teabe otsimise oskused, mis on levinud kiiresti. Üldine teadlikkus vaimse

tervise häiretest on paranenud. Paraku ei käi teadmiste ja oskuste arenguga samas tempos kaasas kriitilise mõtlemise võimekus. Et kas see, mis ma leian Youtube'i videost või kellegi Facebooki või Twitteri seinalt, ka päriselt tööle vastab. Otsitakse - ja sageli leitakse ja ka võimendatakse - midagi, mis ühtib enda vaadete ja väärtustega. Nii levib ka palju väärinfot.

Ühelt poolt on hea, et inimesed ise otsivad infot, et terviseiga seotut paremini enda jaoks selgitada, aga varjupool on see, et järeldused võivad tugineda ebaõigetele allikatele ning on seetõttu mitte ainult kasutud, aga isegi kahjulikud. Ebarealistlikuna tunduvad lahendused on sageli need, millel pole enamasti teaduspõhist tausta. Oma tervise ja heaolu eest hoolitsemine nõuab aega ja tööd, seejuures on haiguseid ennetada lihtsam, kui neid ravida.

Aga kust inimestel vaimse tervise ja heaolu alaste teadmiste ja oskuste alus peaks tulema?

See peaks minu meelest algama juba lasteajadest-koolidest, nende õppeprogrammidest. See võiks olla näiteks nii loodus- kui inimeseõpetuse, ka tervisetundide osa, muidugi edasiantuna vastavalt lapse arengustadiumile. Spetsiifilised diagnoosid on ju ainult üks vaimse tervise spektri külg. Vaimse tervise hoidmisel ja häirete ennetamisel saame tegelikult lihtsate vahenditega palju ära teha.

Näiteks on koolides KiVa sekkumisprogramm, et kiuisamist ennetada, märgata ja vajadusel sekkuda. Erinevad vanemlusprogrammid (näiteks „Imelised aastad“), mis alati ei saa ajakirjanduses omale külge vaimse tervise alase sekkumise silti, aga sellegipoolest otseselt panustavad sellesse valdkonda. Kindlasti on oluline tugispetsialistide olemasolu koolides, ka tugispetsialistide endi toetamine oma igapäevatoos. Mitmetes koolides on tugispetsialistid olemas, aga paljudes siiski mitte või pole spetsialistide hulk piisav.

Mulle on kuskilt meelde jäänud prognoos, et lähitulevikus mõjutavad meid vaimse tervise haigused rohkem kui vähk või süda-

meveressoonkonna haigused?

Räägitakse tõesti, et depressioon on tervena elatud aastate ja töövoime vähenemise kontekstis tipus; sealsamas, kus ka vähk ja südamehaigused. Depressioon on selles kontekstis liikunud kasvavas trendis, aga ilmselt mitte tipusolevate haiguste arvelt, vaid nendega koos. Uuringutest on teada, et paljude füüsiliste haigustega samaaegselt kipuvad esinema ka psüühikahäired, nagu seda depressioon ju on. Väga sageli tõdeme tagantjärele, et südamehaigetel esines diagnoosimata depressioon. Ja ka vastupidi - depressioonil saab lisaks psüühilistele sümptomitele olla ka füüsilisi ilminguid, näiteks jõuetus, väsimus, mittespetsiifilised valud.

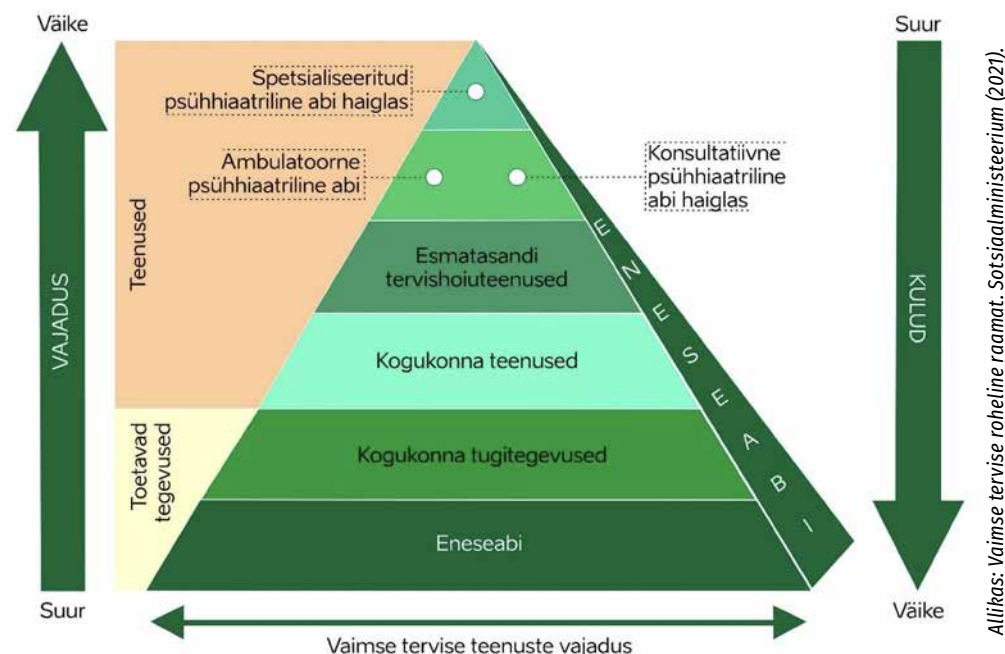
Aga millised on üldse esmasemad sümptomid, mille puhul inimese võiks hakata mõtlema, et äkki ma olen veidi katki?

Kõigepealt - iga paha tuju ei ole depressioon. Inimesed küll räägivad, et mul on täna „hull deprekas peal“, aga see on käibefraas, millel on tõega vähe pistmist. Tugijuhendamine vastavalt situatsioonile on normaalne. Emotsioonid on meile antud evolutsiooni käigus looduse poolt selleks, et tuleksime meid ümbritsevate väljakutsetega paremini toime.

Kui see halb tuju, mitteharjumuspärane olemine või muutunud tundeolu on püsiv, vähemalt kaks nädalat, siis võime hakata rääkima, et äkki esineb mõni vaimse tervise probleem. Et äkki oleks vaja rääkida kellegagi. Kusjuures olenevalt olukorrast ei pea see alati olema isegi tervishoiuspetsialist. Palju saame enda ja oma lähedaste jaoks ka ise ära teha. On olemas palju kasulikke veebiressursse, mis annavad esmaseid juhtnööre, mis samme peaksime täpsemalt astuma, et abini jõuda.

Depressioonile on omane alanenud meeleolu, võimekus rõõmu tunda tegevustest, mis varem naudingut pakkusid - sellised on tundeolumuutused. Passiivsus, huvid kadumine – lamaks voodis ja tõmbaks teki üle pea ega räägiks kellegagi – need on käitumuslikud muutused.

Lisaks võivad esineda ka muutused mõtlemises. Kui teisevad negatiivsed mõtted iseendast, teistest või maailmast meie ümber ja neid mõtteid pikka aega ise ega keegi teine ei vaidlusta, siis need juurduvad. Mida kauem ootad, seda raskem on end pärast sellest nn august „välja mõelda“, aga lohutuseks peab ütlema, et isegi siis pole see spetsialisti kaasabil võimatu. Lisaks võib esineda veel terve rida teisi psühholoogilisi sümpto-

Vaimse tervise teenuste "püramiidi" alustala moodustavad üldine teadlikkus oma vaimsest tervisest ning enesetoetamise ja -abi oskused.

Kogukonnateenusteks võib pidada vaimset tervist toetavaid teenuseid väljaspool tervishoiuainstitutsiooni (ehk kliinikuid, haiglaid). Eestis seisavad need arutelud veel ees, milline oleks sobilik kogukonnateenuste mudel ning mis teenuseid sinna hulka lugeda, kuid praegu osutatavatest teenustest võiksid toetavate kogukonnateenuste loetellu sobida muu hulgas näiteks igasugune huvi- ja seltsitegevus ning mitteformaalsed tugigrupid (diagnoosikandjatele ja nende lähedastele, peredele jt) ning huvi- ja seltsitegevus. Formaalsete kogukonnateenuste hulka võiksid kuuluda muuhulgas näiteks KOV-i poolt korraldatav psühholoogiline nõustamine ning mitmesugused sekkumis- ja koolitusprogrammid (nt Kainem ja Tervem Eesti, Imelised Aastad, Vaikuseminutid jpt).

meid: unetus, mälu- ja tähelepanuraskused, ärevus.

Igast vaimse tervise probleemist muidugi automaatselt depressiooni ei teki. Ennetamise potentsiaal on tohtu. Kui aga ühel hetkel, kui asi on juba keeruline, tunnistada lõpuks probleemi ja asuda abi otsima, siis kuna teenuste kättesaadavus on väga madal, ei pruugi saada kohe spetsialisti aega. Sellepärast ongi väga oluline juba esimeste äratuntavate muutuste puhul reageerida - olgu sellest puudutatud meie ise, keegi meie lähedastest või laiemast kogukonnast. Tervishoiusüsteemi esmane ülesanne peaks olema perearst ka vaimse tervise probleemide puhul, aga kui on asi väga halb, kui inimesel on tekkinud tugevad enesekahjustamise mõtted, siis tuleb pöörduda psühhiaatriakliiniku EMO-sse. Abiotsimisega tuleb jätkata nii kaua, kuni selleni jõutakse.

Kas neile, kes kipuvad arvama, et depressioon on lihtsalt paha tuju või laiskus, on pakkuda numbrilist tausta, kirjeldamaks, kui tõsine see vaimse tervise probleem meil on?

Just praegu on käimas Eesti rahvastiku vaimse tervise uuring, mida rahatab sotsiaalministeerium ja mille teivad läbi Tartu ülikool ja Tervise Arengu Instituut. 2022. aasta II-III kvartalis peaksime saama põhjalikumaid tulemusi Eesti inimeste vaimse tervise kohta. Varasemalt sedalaadi uuringut Eestis läbi viidud pole. Maa- ilma Terviseorganisatsiooni (WHO) sõnul esineb depressiooni 5% täiskasvanud inimestest ja samasse suurusjärku jääb tõenäoliselt see ka Eestis.

Kasulikud kontaktid

- **Vaimse tervise alane nõustamine:** www.palunabi.ee/ / vaimne-tervis, tel 660 4500 (liin on avatud 10:00-00:00)
- **Lasteabi:** lasteabi.ee, 116 111 (24/7)
- **Hingehoiu telefon:** 116 123 (24/7)
- **Ohvriabi telefon:** 116006 (24/7)
- **Veebipõhine vaimse tervise nõustamine:** peaasi.ee, lahendus.net, tarkvanem.ee

Teadmised üldise levimuse kohta aitavad kujundada riigimeetmeid tervikuna, aga konkreetseid lahendusi otsides peame inimgrupe uurima lähemalt. Näiteks saime teada depressiooni raviteekonna analüüsi käigus, et viimase seitsme aasta jooksul on depressiooni levimus kerges languses, v.a 15-25-aastastel naistel, kus oli väga suur levimuse tõus.

Sa viisid eelmisel aastal läbi analüüsi, mis kaardistas depressiooni diagnoosiga inimese raviteekonda. Millised olid need sihtrühmad, kes uuringu andmetel depressiooniga kimpus on?

Raviteekond on struktureeritud kava, mis kirjeldab olulisimaid samme konkreetsete terviseprobleemidega inimeste abistamiseks. Raviteekonna kaardistamise abil saab vaadelda erinevate teenusetasandite kokkupuutekohti ja seeläbi ka võimalikke probleeme, samuti teha lahendusettepanekuid. Ikka selleks, et liikumine tugisüsteemis oleks sujuv, samuti, et inimene ei jääks oma probleemidega ükski ega kaoks süsteemidevahelistesse "lõhedesse" ära.

Kui koroonal algas, tõusid vaimse tervise teemad väga järsku fookusesse ja Haigekassa käivitas 2021. aastal projekti, kus keskmesse vöe-

ti depressioon, kuna see on üks laiemalt levinud vaimse tervise häireid. Depressiooni raviteekonna analüüs ei ole küll üldistatav kogu Eesti elanikkonnale, aga raviteekonna kirjeldus, kaasnevad probleemid ja arenguvajadused said analüüsi põhjal esmase mudelina kokku.

Uuringu käigus küsitlesime suurt hulka inimesi, nii spetsialistide, teenusepakkujate kui ka abivajajate seast. Kogunes hulk infot, mida oli vaja lahti mõtestada ja süstematiseerida. Raken-dasime koostöös **Sotsiaalse Innovatsiooni Laboriga** (www.koosloome.ee) selleks teenusedisaini põhimõtteid, mille aluseks on inimkeskne ja vajaduspõhine lähenemine teenuste osutamisele.

Jõudsime viie persona kirjeldamiseni, mis meie hinnangul katsid ära võimalikult suure osa abivajajate profiilidest (vt personaade illustratsioone järgmisel leheküljel). Personaade eesmärk oli välja tuua erineva käitumismustri, võimekuse ja vajadustega abivajajate grupid ja sel moel hõlbus-tada raviteekonna arendust. Tegemist on uuringu käigus saadud sisendi põhjal tehtud üldistuste, mitte juhtumiana-lüüsidesega.

Persoonad illustreerisid seda, et Eestis on puudu toest just esimestes faasides,

Allikas: Vaimse tervise roheline raamat. Sotsiaalministeerium (2021).

esimestes etappides, et ennetada haiguse süvenemist. Patsient saab teadlikuks oma muredest ehk depressioonist ja hakkab alles siis tuge saama. Sellisel juhul jätab meditsiiniline sekkumine kasutamata mittemeditsiinilise toepotentsiaali, mida need inimesed tegelikult vajaks. Probleemne on ka seisundi jälgimise ebaühtlus.

Sa oled öelnud, et kogukonna roll vaimse tervise toetamisel saaks olla suurem. Mida Sa selle all mõtled?

Keegi ei oota, et kohalik omavalitsus ja kogukond peaks võtma tervishoiusüsteemilt töö üle, kuid kasutamata on suur potentsiaal vaimse tervise häirete ennetamiseks. Raviteekonna analüüsis viitame vaimse tervise teenuste püramiidile, millest on näha, et alumisel, baastasemel on üldine teadlikkus, eneseabi oskus jm. Samas on üks levinumaid probleeme, millega kokku puutume, just seesama teadlikkuse vähesus eneseabi osas ja negatiivsed hoiakud vaimse tervise teemadesse. See omakorda mõjutab abi kättesaadavust - kas inimene üldse oskab otsida abi enesele või lähedasele ja kui oskab, kas ta astub abi saamiseks esimesi samme?

Kohalik omavalitsus saab aidata kaasa teadlikkuse kasvule ning oskusteabe levikule. Teavitustöö erinevatest meetmetest ja võimalustest, info kättesaadavaks tegemine läbi oma kanali. See ei pea olema ju alati kohalik meede; informeerida võiks regulaarselt ka teiste osapoolte pakutavatest abivõimalustest, näiteks Peaasjade vaimse tervise esmaabi koolitustest või vaimse tervisega seotud teavituskampaaniatest. Kohalik kultuuri- ja huvitegevus toetab samuti vaimset tervist, kuigi me alati seda seost ei näe või ei tee; organiseeritud, eesmärgipäraste ning tähendusrikaste ühistevõrgustega ennetame näiteks sotsiaalsest isoleeritusest tekkinud vaimse tervise probleeme - eriti puudutab see vanemaealisi, aga arendame ka põlvkondadevahelisi suhteid.

Kogukonna liikmeid, kes puutuvad igapäevaselt inimestega kokku – müüjad, apteekrid, rahva- või kultuurimaja töötajad, raamatukoguhoidjad, õpetajad, ka vallaametnikud - kõiki neid saaks koolitada, et vaimse tervise teemad oleks neile vähem võõrad. Eesmärk ei ole, et nemad ravivad, vaid et nad oskaksid varakult märgata ja inimest õigele teele suunata, et ta saaks vajaduspõhist abi. Näiteks, sotsiaaltöötaja või isiklik abistaja käib eakal inimesel kodus ja oskab märgata pikaajalise üksinduse tagajärjel tekkinud meeleolumuutusi. Või inimene kaotab töö ja satub selle tagajärjel raskustesse ning süveneb depressioonirisk, kuid seda märgatakse õigeaegselt ning ostakse anda edasisi soovitusi.

Formaalsete teenuste osas saab omavalitsus toetada näiteks psühholoogilise nõustamise teenuse korraldamisega. 2021. aastal piloteeris sotsiaalministeerium n-ö kogukonna psühholoogi meedet, kus omavalitsustele korraldati taotlusvoor pakkumaks elanikkonnale psühholoogilise nõustamise teenust. Ma usun, et see meede jätkub ka edaspidi. Rahastada saaks omavalitsus ka kogemusnõustamist, erinevaid tugigruppe jpm vaimset tervist toetavat.

Kohalikud omavalitsused võiksid spetsialistide kaasabil rohkem eksperimenteerida, mõtestada lahti oma rolli kogukonna vaimse tervise hoidmisel. Koostööloometele projektidele saab taotleda ka rahalisi toetusi, kõik ei peaks tulema vallaelarvest. Üleriigilise mudeli disainimise ja väljapakumise hõlmab tegelemine sotsiaalministeerium. Kohalikul omavalitsusel ei ole tarvis üleriigilist mudelit leiutada, lihtsalt mõni omavalitsus võiks olla heade praktikate loomisel teesillutaja.

Allikas: Uuring: Depressiooniga tööealise inimese raviteekond – kaardistuse ja analüüsi tulemused.
haigekassa.ee/partnerile/raviarutusele/depressiooni-raviteekond

Persoonad - depressiooniga inimeste koondportreed

MARIT, 34

vajalikk tuge mitte leidnud episoodilise depressiooniga spetsialist

Depressiooni sügavus • (+)

Tervishoiusüsteemiga kontakti tugevus •

Toimevõimekus (agentsus) ••••

Toe vajadus väljastpoolt tervishoiusüsteemi: töötervishoid (sh terviseedendus), kogukonnateenused

MAREK, 43

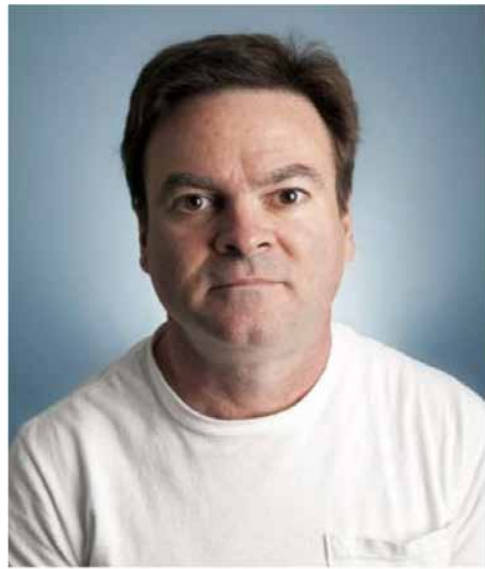
ühe visiidi ja retseptiga piirdunud abi vajav segatüüpi psüühikahäirega mees

Depressiooni sügavus ••

Kontakt tervishoiusüsteemiga •

Toimevõimekus (agentsus) ••

Toe vajadus väljastpoolt tervishoiusüsteemi: kogukonnateenused (sõltuvusnõustamine, perenõustamine), vajadusel sotsiaalhoolekanne

HELJU, 72

üks elav proua Võrumaalt korduva depressiooni ning teiste haigustega

Depressiooni sügavus •••

Tervishoiusüsteemiga kontakti tugevus ••••

Toimevõimekus (agentsus) •

Toe vajadus väljastpoolt tervishoiusüsteemi: sotsiaalhoolekanne; kogukonnateenused

LAURA, 20

tudeng, kel avaldus esmane depressioon juba teismelisena

Depressiooni sügavus •••

Tervishoiusüsteemiga kontakti tugevus •••

Toimevõimekus (agentsus) •••

Toe vajadus väljastpoolt tervishoiusüsteemi: haridussüsteem, kogukonnateenused

IRINA, 54

pikaajalise depressiooni-kogemusega ise teenuseid otsiv naine

Depressiooni sügavus ••••

Tervishoiusüsteemiga kontakti tugevus ••••

Toimevõimekus (agentsus) ••••
Toe vajadus väljastpoolt tervishoiusüsteemi: tööturuteenused, töötervishoid, kogukonnateenused

KiVa programm toetab vaimse tervise hoidmist koolikeskkonnas

17.-21. jaanuaril toimus Ääsmäe põhikoolis KiVa nädal, mille eesmärk oli sel korral õpetajate ja õpilastega viia läbi erinevaid tegevusi, mis aitaksid tekitada positiivseid emotsioone.

Anda õpilastele juhtnöörid, kuidas enda vaimse tervise eest hoolitse-da; arendada oskust ja julgust teisi märgata ning kaastlastest hoolida. Head sõnad ja üksteise märkamine parandab kooli sisekliimat ning meie ühine eesmärk igapäevaselt on, et iga õpilane tunneb, et teda märgatakse ja temast hoolitakse.

Kivalased juba neljandat aastat

Programmi on välja töötanud Soome teadlased Turu ülikoolis. Programm sisaldab hulgaliselt tegevusi ja juhendeid kiusamise ennetamiseks kui ka kiusamisjuhtumite lahendamiseks.

KiVa rakendamine Ääsmäe koolis tähendab, et koolis ei ole kiusamine lubatud ega aktsepteeritud. Tegutseme kõik koos selle nimel, et meil kõigil oleks hea koolis olla. Lisaks KiVa tundidele toimub vähemalt aastas korra projektinädal, kus toimuvad erinevad kiusuennetus tegevused. Jaanurikuise projektinädala juhtumõte oli „Hooli endast, hooli teistest“.

Suhtlemise julgustamine

Vahetundidel toimusid erinevad mängud, mille eesmärk oli julgustada õpilasi suhtlema ka nende õpilastega, kellega igapäevaselt vähem suheldakse. Iga päev olid koolimaja seintel erinevad üleskutsed. Nädala jooksul oli neid kokku viis: „Vestlen täna klassikaaslasega, keda kõige vähem tunnen, näiteks räägime oma hobidest“, „Täna tuletan koolikaastlastele meelde, kui head inimesed nad on, näiteks iseloomustan neid armsate sõnadega“, „Tunnen siirast huvi ja küsin kaastlaselt, kuidas tal läinud on“, „Ma ei taha olla parem kui teised. Tahan olla parem kui eile“, „Ma märkan ja aitan“.

Neid väljakutseid ja tunnuslauseid põimiti ka ainetundide sisusse. Rõõm oli ka vahetundides kuulda, kuidas õpilased omavahel väljakutsetest rääkisid ja üksteise vastu huvi tundsid. Loomulikult ei puudunud ka väga populaarsed tantsuvahetunnid. Oled sa 1. klassi laps või 8. klassi nooruk, tantsupisik paneb igäihe jala tatsuma. Vahva oli kõrvalt jälgida, kuidas erinevas eas lapsed omavahel koostööd tegid ja üksteist juhendasid. Usun, et selle nädala jooksul sai nii mõnigi uus sõprus sõlmitud.

Vaimse tervise menüü

Väikeste teadlike valikutega saame toetada oma liikumist parema vaimse tervise suunas. Et jaksaks hoolida ja märgata, peame me ise olema vaimsetelt puhanud ja värsked. Erinevates koolitundides käsitleti nn vaimse tervise menüüd.

Tasakaal peab valitsema meie igapäevases menüüs ehk meil on vaja kõiki vaimse tervise vitamiine v-vitamiine, mis on head suhted, toimumine, uni ja puhkus, positiivsed tunded/emotsioonid ning liikumine. Et leida üles need enda vitamiiniallikad, selleks tehti klassis nii rühmatöid kui ka individuaalseid mõttenäppu. Analüüsiti iseennast ning leiti just endale sobilikumad tegevused, et neid vitamiine igapäevaelu juurde tuua. Eestis on loodud suurepärane vaimse tervise lehekülg www.peaasi.ee. Sellelt lehelt leiab abi ja õpetusi nii laps kui täiskasvanu. Soovitan sinna kasvõi korra pilk peale visata!

Koostöös õpilaste ja õpetajatega koostasime ka heade ja hoolivate sõnade puu, mis nüüd kooli fuajeed kaunistab. Toimusid ka sotsiaalsete oskuste tunnid.

Nädala jooksul valmisid väga vahvad KiVa lauamängud teemal „Mina hoolin“. Kõige enam valmis täringumänge, 8. klassi noormehed valmistasid ise ka puust täringu ja nupud. Valminud mängud aga ei jää mitte kapinurka tolmu koguma, vaid hakkavad klassist klassi rändama ning mõningad mängud leiavad pikapäevarahva klassis oma uue püsiiva kodu. Mängulusti KiVa võtmes jätkub meil nüüd pikaks ajaks.

ANU LINNAMÄGI

huvijuht ja KiVa meeskonna liige

Ühekordne toetus talgute läbiviimiseks

Talgute korraldamine ja selles osalemine võiks olla iga hooliva kodaniku, kogukonna ja ühenduse võimalus midagi oma elukeskkonna heaks ära teha.

Talgute korras võib heakorrastada parke, puhastada teeservasid ja metsaaluseid prügist, haljastada külakeskuste ümbrusi, istutada silmailuks lilli või tõrjuda vöörliike, näiteks hetkel palju pahameelt tekitavat Hispaania teetigu. Talgutoetus on vallaeelarvest antav toetus sihtotstarbeliselt talgute läbiviimiseks. Nii näiteks ei lähe suvi läbi niitmine talgute alla, tegemist peab olema ühekordse aktsiooniga.

Toetust võivad taotleda nii mittetulundusühingud, sihtasutused kui ka eraisikud, aga talgute tegevused peavad olema suunatud avalikult kasutatavatele objektidele või aladele, erakinnistutele toetusi ei anta.

Toetuse summa on maksimaalselt 1600 eurot taotleja kohta. Ühe taotluse võib ära jaotada mitme 2022. aastal toimuva talgupäeva peale, nt kevadine ja sügisene talgupäev, aga summa jääb aasta peale samaks.

Talgutoetuse eelarvesse võib panna kõik talgutega seotud kulud kinnastest traktori rendini, lilleistikutest prügikottideni, jäätmekonteinerist prügi äraveoni. Ka talgusupp on aktsepteeritav kulu. Toetuse väljamaksmise otsustab vallavalitsus oma korraldusega. Pärast talguid tuleb esitada aruanne koos kuldokumentidega.

Taotluse talgute läbiviimiseks saab esitada elektroonselt läbi iseteeninduskeskkonna Spoku. Talgutoetust saab taotleda aasta läbi. Toetuse saamiseks esitab taotleja taotluse hiljemalt üks kuu enne talgu toimumise kuupäeva.

MARJU NORVIK
heakorraspetsialist

Talgutoetus

Palju: kuni 1600 eurot aastas, taotleda saab aasta läbi
Taotlemine: iseteeninduskeskkond Spoku (www.sauvald.ee)
Lisainfo: heakorraspetsialist Marju Norvik, 515 6878, marju.norvik@sauvald.ee

Mati Tartu 80

4. veebruaril tähistas oma 80. sünnipäeva Mati Tartu, kes on kahtlemata üks Saue valla tuntumaid inimesi

Ta asus vallavane-manu valda juhtima keerukate 90ndate alguses. Oskusliku juhina suutis ta moodustada toimiva meeskonna ja innustada pikki aastaid inimesi valla ees seisvate probleemide lahendamiseks. Vallaelanikud on jätkuvalt tunnustanud Mati Tartut - ta on valitud ka praeguse Saue vallavolikogu liikmeks. Seega hoiab Mati valla arengutel jätkuvalt silma peal. Peale selle moodustati tema initsiatiivil eakate meeste klubi Laagri Taadid, mille tegevust on ta juba aastaid edukalt suunanud. Siit tulenevalt võib tõdeda, et "ei vanane ükski mees, kel nooruslik süda sees".

Väsimatut inseneri ja töörügaajast tervitavad ja õnnitlevad ning soovivad edu edaspidiseks Laagri eakate klubid Pihlamari ja Laagri Taadid.

Toetuse taotlemine valla keskkonnameetmest on avatud

Eraisikud saavad taotleda Saue valla toetusmeetmest toetust elamistingimuste parendamiseks, keskkonnareostuse likvideerimiseks või heakorra tagamiseks. Taotluste esitamise tähtaeg on **31. märts 2022**.

BIRGIT PANKSEPP
keskkonnaspetsialist

Toetus on mõeldud füüsilistele isikutele, kellele kuulub Saue valla territooriumil toetuse saamise tingimustele vastav kinnistu (täpsemad tingimused on toodud tabelis). Kindlasti tasub täiendavalt läbi lugeda toetusmeetme määrus tingimuste ja taotlemiseks vajalike dokumentide esitamise osas.

Saue valla keskkonnaprogrammi toetus ei ole mõeldud korterelamutele, tootmis- ja/või ärihoonetele või ühiskondlikele hoonetele ning abikõlblikud ei ole füüsilise ja juriidilise isiku kaasomandis olevad kinnistud.

Toetatavaid tegevusi on kokku seitse:

- 1) majapidamise joogivee kättesaadavuse tagamine või parendamine;
- 2) elamu heitvee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine või parendamine;
- 3) aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine;
- 4) ebasedusliku isetekkelise jäätmeladestuskoha likvi-

deerimine või prügistatud ala koristamine;

- 5) keskkonnoahtliku või maastikupilti kahjustava ehitise likvideerimine;
- 6) reostusallika või tekkinud reostuse likvideerimine;
- 7) keskkonnareostuse tagajärjel kasutuskõlbmatuks või nõuetele mittevastavaks muutunud joogivee süsteemi likvideerimine, uue süsteemi rajamine või olemasoleva süsteemi parendamine.

Toetuse suurus: maksimaalne määr 3200 eurot (sh käibemaks), kuid mitte rohkem kui 50% kavandatava tegevuse kogumaksumusest ja toetust antakse kuni 50% tegevusele kulutatud tegelikust summast (kui tegevuse tegelik maksumus osutub väiksemaks, siis toetus selle võrra ka väheneb).

NB! Toetust ei saa taotleda tegevustele, mis on ellu viidud enne toetuse eraldamise otsuse tegemist.

Toetuse väljamaksmise eritingimus: toetust ei maksta ettemaksuna! Toetus makstakse välja alles pärast tegevuste täielikku elluviimist: kui tegevuse eest on makstud, on esitatud aruan-

ne, kuludokumentid ja tegevus on ellu viidud õigusaktides toodud nõuete kohaselt (nt ehitamisele seatud tingimused jne). See tähendab, et enne taotluse esitamist peab taotleja hindama, kas tal on endal olemas kogu kavandatava tegevuse elluviimiseks vajalikud vahendid.

Toetuse tingimused ja taotluse vormi leiab Saue

valla kodulehelt <http://sauvald.ee/keskkonna-valdkonna-toetused>.

Toetuse määrus kannab nime „Keskkonnareostuse likvideerimise, heakorra tagamise ja elamistingimuste parendamise toetuse maksmise tingimused ja kord“ ja taotlus on määruse lisa - „Lisa 1 Toetuse taotluse vorm“.

Toetatavad tegevused ja taotluse esitamine

TEGEVUS:	ERITINGIMUSED P 1-3 TEGEVUSTELE	TÄHTAEG	TAOTLEMINE:
1. Majapidamise joogivee kättesaadavuse tagamine või parendamine. 2. Elamu heitvee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine või parendamine. 3. Aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine	✓ Sissekirjutus Saue vallas (1. jaanuari 2022. a. seisuga). ✓ Kinnistul paiknev elamu on kantud ehitisregistrisse (www.ehr.ee). ✓ Ehitisregistri andmetel on ehitusluba hoonetele väljastatud enne 1999. aasta 22. märtsi. Uuematele ehitistele toetus ei laiene! ✓ Kinnistu asub väljaspool aiandusühistute territooriumi või suvilarajooni. NB! Suvilarajoonis ja AÜ-des asuvatele kinnistutele nende tegevuste jaoks toetust ei anta	Taotluse esitamise tähtaeg on 31. märts 2022	Taotlemiseks vajalikud dokumendid • taotlus; • kaks võrreldavat hinnapakkumust; • veesüsteemide parendamise projekti korral veeanalüüs, tõendamaks, et olemasoleva joogiveekaevu vesi ei vasta kehtestatud joogivee nõuetele; • volikiri, kui taotluse esitab taotleja esindaja. Taotlus tuleb esitada korrektselt täidetuna (kõik lahtrid on kohustuslikud) ja põhjendused peavad olema korralikult välja toodud. Eelarve tabeli täitmine ja kahe hinnapakkumuse lisamine taotluse juurde on kohustuslik. Taotluste esitamine: Taotlused saata aadressile info@sauvald.ee . E-posti teel saadetavale taotlusele tuleb lisada digiallkiri.
4. Ebasedusliku isetekkelise jäätmeladestuskoha likvideerimine või prügistatud ala koristamine. 5. Keskkonnoahtliku või maastikupilti kahjustava ehitise likvideerimine. 6. Reostusallika või tekkinud reostuse likvideerimine. 7. Keskkonnareostuse tagajärjel kasutuskõlbmatuks või nõuetele mittevastavaks muutunud joogivee süsteemi likvideerimine, uue süsteemi rajamine või olemasoleva süsteemi parendamine.	NB! Tegevustele 1-7 saab taotleda toetust eraisik, kellele kuulub Saue valla territooriumil toetuse saamise tingimustele vastav kinnistu	Põhitähtaeg 31. märts 2022 Taotlusi p 4-7 toodud tegevustele võib esitada ka jooksvalt 2022. aasta vältel. Pärast 31. märtsi esitatud taotluste puhul otsustatakse toetuse eraldamine vaid eelarveliste vahendite olemasolul	Kui digiallkirja võimalust ei ole, saab allkirjastatud taotluse saata tavaposti teel või tuua taotlus ise Saue vallavalitsusse aadressidele: • Saue vallavalitsus: Kütise 8, Saue linn, Saue vald, 76505, telefon 679 0180; • Laagri halduskeskus: Veskitammi 4, Laagri alevik, Saue vald, 76401, telefon 654 1130; • Riisipere halduskeskus: Nissi tee 53c, Riisipere, Saue vald, 76202, telefon 608 7231; • Haiba halduskeskus: Riisipere tee 6, Haiba küla, Saue vald, 76301, telefon 679 3014. Lisainfo: birgit.panksepp@sauvald.ee , telefon 5344 6686

Korteriühistud saavad hoovide ja õuealade korrastamiseks küsida lisaraha

Toetust saab nii lillede istutamiseks kui parkimiskohtade ehitamiseks, puude raieks või valgustuse rajamiseks.

MIIA KRAUN
avaliku ruumi spetsialist

2022. aastal saavad korteriühistud taas taotleda korterelamute haljastuse ja hoovide korrastamise toetust, et valla kaasabil hoovide ja õuealade välisilme paremaks muuta.

Kes saavad toetust

Toetust saavad taotleda Saue valda registreeritud korteriühistud, lubatud on ka mitme ühistu ühistootlus, sel juhul on toetuse maksimumsummat võimalik summeerida. Kui korteriühistusse kuulub rohkem kui üks korterelamu, on võimalik toetust küsida igale korterelamule eraldi või kõigile ühiselt.

Toetuse eelarvest vähemalt 20% on suunatud kor-

teriühistutele, mis asuvad väljaspool Laagri alevikku ja Saue linna, seega oodatakse ka väiksemate asulate korteriühistuid toetust taotlema.

Mida peab toetuse taotlemiseks tegema?

Toetuse taotlemiseks peab korteriühistu esitama nõuetekohase taotluse ning vajalikud lisadokumendid Saue valla taotluste esitamise iseteeninduskeskkonnas. Toetuse summa makstakse välja kuludokumentide alusel peale korteriühistu koostatud aruande esitamist. Projekti elluviimist ei tohi alustada enne toetuse saamise otsust.

Kuna taotluste esitamiseks on piiratud aeg, siis palume huvilistel aegsasti tutvuda määrusega „Korterelamute haljastuse ja hoovide korrastamise toetuse maksimise tingimused ja kord“ ning taotluse esitamise nõuetega.

Enne taotluse esitamist on olenevalt projektist vajalik läbi viia nii mitmedki tegevused, mis vajavad aega (KÜ üldkoosolek või KÜ juhatus koosolek, projekti eelarve koostamine, hinnapakkumiste küsimine jms).

Toetatavad tegevused
Toetuse suurus kuni 400

Korterelamute haljastuse ja hoovide korrastamise toetus

Taotlemise periood:	01.02.-31.03.2022. Toetust eraldatakse üks kord aastas
Kellele:	toetus on suunatud korterelamutele – ehitisregistris märgitud koodiga 11222, kolme või enama korteriga elamu, mille alla ei kuulu ridaelamud
Summa:	400-3200 eurot, toetust ei maksta ettemaksuna, korteriühistul peab olema vajalikul hulgal rahalisi vahendeid, et viia kogu tegevus ellu.
Toetuse info ja juhised:	Saue valla kodulehel www.sauvald.ee . Taotlusi on võimalik esitada elektrooniliselt Saue valla kodulehel
Lisainfo ja küsimused:	avaliku ruumi spetsialist Miia Kraun, miia.kraun@sauvald.ee , telefon, 5309 9202

eurot korterelamu kohta, kuid mitte rohkem kui 50% kavandatava tegevuse kogumaksumusest:

- puude, põõsaste, püsikute ning lilletaimede soetami-

seks ja istutamiseks;

- lillevaaside, -amplite soetamiseks ja paigaldamiseks;
- istutusmaterjali soetamiseks ja istutamiseks;
- muru rajamiseks ja sambla

tõrjeks;

- puude või põõsaste raieks ja hooldusloikuseks.

Toetuse suurus kuni 3200 eurot korterelamu kohta, kuid mitte rohkem

kui 50% kavandatava tegevuse kogumaksumusest:

- kinnistu piires paiknevate sisetee ehitamiseks;
- jäätmemajade ehitamiseks, süvamahutite rajamiseks või jäätmekogumiskohtade korrastamiseks;
- ühiskasutatava mänguväljaku või puhkeala rajamiseks või parendamiseks;
- parkimiskohtade (autod, jalgrattad, tõukerattad jm) ehitamiseks ja korrastamiseks;
- abihooone (kuuri, rattamaja vm) ehitamiseks või rekonstrueerimiseks;
- vee- ja reoveetorustike ja sadeveelahenduste rajamiseks või rekonstrueerimiseks;
- kinnistu valgustuse rajamiseks või parendamiseks;
- elektrisõidukite (autod, jalgrattad, tõukerattad jm) laadimistaristu rajamiseks;
- aia või piirde lammutamiseks või parendamiseks;
- turvakaamerate paigaldamiseks.

Toetust võib taotleda ka mitmele tegevusele, sh nii haljastus kui ehitus, kuid maksimaalne toetuse määr kokku on 3200 eurot. Abikõplikud ei ole haljastuse/hoovi hooldusega seotud regulaarsed tegevused (välikoristus, muru niitmine, lume lükkamine jms).

Saue vald toetab kaasaegsete jäätmemahutite paigaldamist

Korterelamute haljastuse ja hoovide korrastamise toetuse raames saab küsida lisaraha ka jäätmekogumiskohtade korrastamiseks, sealhulgas ka süvamahutite rajamiseks.

MARION LEETMAA
Ragn-Selli kommunikatsioonispetsialist

Üha enam korteriühistuid üle Eesti on asunud seniseid rohmakaid ja raskesti avatavaid metallkonteinerid asendama ruumisäästlike ja esteetiliselt maa-aluste jäätmekonteinertega. Lisaks sellele, et need on ilusad ja oluliselt hügieenilisemad, toovad need üldjuhul kaasa ka madalamad teeninduskulud.

Jäätmekonteiner kui kujunduselement

Üks olulisemaid ajendeid süvamahutite paigalduseks on harmooniline elukeskkond ja kaunis kodu-

ümbrus. Kuna suurem osa konteinerist asub maa all, säästetakse selle arvelt ruumi mänguväljaku, roheala või parkla tarvis. Näiteks on 3 m³ süvamahuti võrdne nelja 800-liitrise konteineriga. Tänu maa-alusele lahendusele on jäätmed silme alt ära, konteinerid ei aja üle ning kuna maa all on stabiilselt jahe temperatuur, ei hakka jäätmed suvel lõhnama ega külmu talvel ära.

Tervikliku elukeskkonna loomisele aitab kaasa ka mahutite lai viimistlusvõimalus. Igal korteriühistul on enda jäätmemahuti võimalik kujundada just selliseks, nagu nende ümbruskonda kõige paremini sobib. Näiteks kui seni on konteinerid

Korteriühistul on süvamahuti soetamiseks ja toetuse taotlemiseks vaja juhatuse või üldkoosoleku otsust

paljudele kangastunud silme ette tumerohelistena, siis süvamahutid on nii erinevaid pruune kui ka halle toone. Mahutite suurusvahemik on 0,8-5 m³.

Eeliseid saab välja tuua teisigi. Alustades kergetaolulistest kaantest, mida saab

avada ühe käega ilma jäätmekotti maha panemata, ja lõpetades veelgi olulisemaga – kulude säästmisega. Kuna maa-aluste konteinerite mahutavus on suurem, tähendab see vähem tühjenusi, vähem transpordist tekkivat müra ning väiksemaid tüh-

jenduskulusid. Senine praktika näitab, et süvamahutite kasutajate jäätmeveokulud vähenevad 20-30%.

Saue vald toetab paigaldamist

Saue vallavalitsus abistab korteriühistuid süvamahuti-

Süvamahutite eelised tava-konteineri ees

- Hügieenilisem
- Esteetilisem
- Odavamad teeninduskulud
- Ruumisäästvam

te paigaldamisel kuni 50% toetusega. Kes soovivad omafinantseeringu madalal hoida, need saavad konteinerid võtta rendile. Nii jääb ära kogu soetusmaksumus ja paigalduskulud saab kompenseerida vallapoolse toetusega.

Toetuse saamise taotluse tähtaeg on 31.03.2022. Toetuse taotlemisega on võimalik lähemalt tutvuda Saue vallavalitsuse kodulehel www.sauvald.ee. Süvamahutite kohta leiab täiendavat infot Ragn-Selli kodulehel: www.ragnselli.ee/suvald.

Foto: Ragn Sells

KULTUURIKALENDER JAANUARIS

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT JA AEG	KONTAKTID
jaan-veebr	Näitus Keila linna muusikaelust "Kodulinn näinud on muutuvaid aegu"	Riisipere kultuurimajas	FB: Riisipere kultuurimaja tel 5645 3916 nissi@sauekultuur.ee
jaan-veebr	Näitus "Muinasjutuline Island"	Riisipere raamatukogus	tel 5323 9183, riisipere@saueraamatukogud.ee
jaan-veebr	Kairit Orgussaare maalide näitus "Muinasjutu maal"	Hüüru mõisas raamatukogu lahtioleku aegadel	info@huuru.ee
jaan-veebr	Lapiteki näitus-müük	Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
veebbruar	Mara Ljutjuk näitus "Muundumine"	Saue vallamaja fuajee akendel	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus saue@sauekultuur.ee
09., 16. ja 23.02	EELK Saue Pauluse koguduse piiblitund	kell 15 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660
09., 16. ja 23.02	EELK Saue Pauluse koguduse laulutund	kell 16 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660
09., 16. ja 23.02	Hobikardisaja võistlus	kell 18.30 Laitse RallyPark	FB: LaitseRallyPark, tel 5677 8317 kart@laitserallypark.ee
10., 17.02	EELK Vennastekoguduse palvetund	kell 16 Vennastekoguduse Nissi palvemajas	tel 521 8467, krall@hotmail.ee
10.02.	Kino "Öölapsed"	kell 19.00 Saue noortekeskuses	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus saue@sauekultuur.ee
11.02.	Kino "Öölapsed"	kell 11 ja 19 Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
11.02.	Mälumäng "Hasartne ja Strateegiline Villak"	kell 19 Riisipere kultuurimajas	FB: Riisipere kultuurimaja tel 5645 3916 nissi@sauekultuur.ee
12.02.	Võistlus "Kernu Terasmees ja Terasnaine 2022" ja Saue valla talimängud. Suusatamine	kell 12 Alemaa	kpoldaru@gmail.com, tel 521 4206
13. ja 20.02	EKNK Turba koguduse jumalateenistus	kell 11 Turbas Pargi 1-34	tel 5611 0551, turbakogudus@gmail.com
13. ja 20.02	Laagri kristliku koguduse jumalateenistus.	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	www.laagrikogudus.ee
13.02.	Lasteetendus "Memme musi"	kell 12 Riisipere kultuurimajas	FB: Riisipere kultuurimaja tel 5645 3916 nissi@sauekultuur.ee
13. ja 20.02	EELK Saue Pauluse koguduse jumalateenistus	kell 13 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660, saue@eelk.ee
13. ja 20.02	Saue kristliku vabakoguduse jumalateenistus	kell 13 Saue kirikus	www.sauekristlikvabakogudus.ee
13.02.	Lasteetendus "Memme musi"	kell 15 Haiba rahvamajas	FB: Haiba rahvamaja, tel 5052463, kuldar.paju@sauekultuur.ee
13.02.	"Sõbrapäeva kontsert. Katrin Mandel ja Tõnu Timm"	kell 18 Hüüru mõisas	info@huuru.ee
15.02.	Laste klubi	kell 15.30 Laagris Saue vallaraamatukogus	tel 651 0212 ja 679 6869, laagri@saueraamatukogud.ee
18.02.	Kino "Soo"	kell 19 Riisipere kultuurimajas	FB: Riisipere kultuurimaja tel 5645 3916 nissi@sauekultuur.ee
18.02.	Kino "Soo"	kell 19 Ääsmäe kinopunktis	FB: Ääsmäe, www.aasmae.weebly.com
19.02.	Kontsert. Naised kõõgis "Talveõhtu suvemärjatega"	kell 19 Ääsmäe külakeskuses	FB: Ääsmäe, www.aasmae.weebly.com
22.02.	Võistlus "Kernu Terasmees ja Terasnaine 2022" Ujumine	Laagri ujulas	kpoldaru@gmail.com, tel 521 4206
23.02.	Eesti Vabariigi 104. aastapäeva kontsert Saue. Duo Ruut ja Saue segakoor	kell 18 Saue kontserdisaalis	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus saue@sauekultuur.ee
24.02.	Eesti Vabariigi 104. aastapäeva pidulik jalutuskäik Saue	kell 13.15 supp Kütise 8 ees kell 14 jalutuskäigu algus kell 15 jumalateenistus Saue vabakirikus	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus saue@sauekultuur.ee
24. 02.	Eesti Vabariigi 104. aastapäeva pidulik tähistamine Riisiperes	kell 13.30 mälestushetk vabadussõja ausamba juures, kell 14 kontsertaktus kultuurimajas	FB: Riisipere kultuurimaja tel 5645 3916 nissi@sauekultuur.ee

Lasteaiaõpetajad üllitasid virtuaalse salatite retseptiraamatu

Veskitammi lasteaed ühines 2019. aastal tervist edendavate lasteaedade (TEL) võrgustikuga. Võrgustikutöö eesmärk on hoida ja edendada laste tervist ning luua selleks vajalikud tingimused. Laste kõrval ei ole vähemtähtis pakkuda regulaarselt tervistedendavaid ettevõtmisi ka töötajatele, sest täiskasvanud on ju lastele eeskujuks.

MAIRE KIVIMURD
Veskitammi lasteaia tervisetöötaja

Oleme leidnud erinevaid võimalusi töötajate kehalise aktiivsuse ja liikumisharastuste õhutamiseks vabal ajal. Koos oleme loendanud samme ja aktiivsusi minuteid, käinud bowling'ut mängimas, proovinud joogatreeningut ja osalenud Rabajooksudel.

Personali tervist säästva arengu toetamiseks oleme kutsunud üles internetiva-

ba aega veetma looduses ja mere ääres või tegelema tervislike harrastustega. Sellest, millega meie inimesed vabal ajal tegelevad, oleme kokku pannud mitu fotonäitust, ikka selleks, et kolleegid inspireerida. Vahvad on olnud ka töötajate omavalmistatud tervislike toitude degusteerimised.

Ülemaailmsel tervisepäeval möödunud aasta aprillis plaanisime taas koos tervisliku lõunalaia katta, kuid koroonapiirangud seda ei soosinud. Asendustegevusena valmistasid töötajad

kodus tervislikke salateid, pakkusid neid oma perele ja jagasid retsepte meie fotostendil.

Näitusele tuli nii lihtsamate kui keerukamate, nii kiirelt valmivate kui aeganõudvate, nii külmade kui soojade, nii soolaste kui puuviljamagusate, nii lihaga kui lihata toitude retsepte. Huvitavaid kokandusideid, mida kolleegidega jagada, pakkus igaüks. Nüüd said retseptid kokku kogutud ja virtuaalse raamatuna kasutusse antud.

„Kommi asemel“ nädal õpetab lapsi suhkruvõludele asendusi leidma

Jõuluaja piparkoogid, kommid, küpsised ja šokolaadid... Kõlab tuttavalt? Iga laps teab, et aasta viimasel kuul leiab kõike seda toredat sussi seest ja kingikotist. Vastukaaluks sellele keskendutakse Ääsmäe lasteaia Rõõmupallide rühmas peale jõuluvaheaega tervislikele maiustustele ja tervetele hammastele.

KRISTEL MALTIS JA ENE VETEMA
Ääsmäe lasteaia Rõõmupallide rühma õpetajad

Jah, me käime lasteaia ja kõikidele lastele, mis seal salata, suurtele ka, meeldib maiustada. Jah, me teame, et suhkur pole hea ei hammastele ega meie kõhule. Meie, suured, arvame, et seda kõike on natukene liiast, aga ikkagi haaram laste rõõmuks poeriiulist kommikoti.

Iga Rõõmupall teab juba, et peale jõuluvaheaega räägime kogu nädala tervislikest maiustest ning tervise ja hammaste hoidmise olulisusest. „Kommi asemel“ nädalat veedame oma rühmas juba neljandat aastat. Muu põneva tegevuse hulgas oleme näiteks uurinud luubiga päris piimahambaid (õpetaja lapse erakogust). Vaatasime, kas enne suust lahkumist oli hambasse ka auk tekkinud või mitte.

Sellel aastal uurisime, milliseid tooteid võiks kommi asemel poest pöske pistmiseks osta. Nii mõnegi tervisliku toote pakend tuli lastele tuttav ette. Proovisime mitmeid tervislikke vahetäid (pähklid, kuivatatud puuviljad jms) ka oma hambaga. Kõigile maitses ja keegi ei keeldunud.

Tutvusime veel toidupüramiidiga. Nüüd teame,

Kunstitunnis meisterdati hiiglaslik suu, milles oli täpselt nii palju hiiglaslikke hambaid kui rühmas lapsi. Hammaste peale ja vahele vooliti värvilised pisikud ja toidupalad

et kuigi magus on toidupüramiidi tipus, tähendab see siiski seda, et suhkrut peaksime sööma kõikidest teistest toiduainetest oluliselt vähem.

Kunstitunnis meisterdasime näiteks hiiglasliku suu, milles oli täpselt nii palju hiiglaslikke hambaid kui rühmas lapsi. Vaatasime etendust Sööbikust ja Pisikust ning sellest inspireerituna voolisime oma hammaste peale ja vahele värvilised pisikud ja toidupalad.

Lõike- ja kleepetööna tegime pildi, millel kaks hammas - kurb ja lõbus. Üks tuletab meelde, mis juhtub, kui tema eest ei hoolitseta, ja teine, mida teha, et hambad oleksid rõõmsad ja ter-

ved ning koos nendega ka laps.

Nädala lõppedes arvasid lapsed, et „Tervislik magus“ on hea küll, aga tegelikult tahaks ikkagi kommi ka. Meie, õpetajad, loodame aga, et kõik räägitu ja järgi proovitu ühel kenal päeval ka päriselt laste igapäevaseid valikuid saatma hakkavad ning et tervislikud ampsud emade-isade abiga üha sagedamini tee laste toidulauale leiavad.

Teoorias on Rõõmupallid juba päris tugevad. Ehk ühel päeval oleme ka praktikas tugevamad kui praegu ja suudame suhkruvõludele vastu seista. Seniks pöörame aga rohkem tähelepanu hammaste tervishoiule ja tervislikele toitumisele.

KRISTI SOE KÖÖGIVILJASALAT

- suvikõrvits
- porgand
- paprika
- tomat
- veidi soola ja pipart

Tükelda suvikõrvits, paprika ja tomat. Porgandist tõmba koorimisnoaga õhukesed laastud, siis küpseb see teistega koos parajaks. Viska tilga õliga pannile. Salat on valmis, kui suvikõrvits on sulle sobiva pehmusega.

LIHTNE OASALAT RITALT

- soolaga keedetud punased oad
- Maks ja Mooritsa suitsumaitseline sink
- Atleet Cheddar riivjuust
- suur ja mahlane õun
- hapukoor ja majonees

Võta komponente tunde ja soovi järgi kogustes. Sega kõik koostisosad kausis kokku. Maitsesta ürdiseguga. Kaunista meelepärast ja naudi kiirelt valminud rooga.

Raamatukogudes saab bingot mängida/lugeda

Raamatukogude aasta raames on tegevusi ja ettevõtmisi raamatukogudes mitmeid. Jaanuarikuus alustati kõigis Saue valla raamatukogudes raamatubingoga noortele ja täiskasvanutele.

SILLE ROSS
Saue vallaraamatukogu juhataja

Kultuuriministeerium on kuulutanud 2022. aasta raamatukogude aastaks.

Liina Valdre, raamatukogude teema-aasta projektijuht: „Raamatukogud on miski, mida sageli võetakse iseenesestmõistetavana. Me kõik oleme harjunud, et nad lihtsalt on olemas. Seega on väga tänuväärne, et alanud aasta toob raamatukogud oma murede ja rõõmudega avaliku tähelepanu keskmesse ning võimaldab ühiskonna ja kogukonna tasandil mõtestada lahti nende rolli. Raamatukogu on üks väheseid avalikke teenuseid, mis on igal pool Eestis seni veel kättesaadav, pakkudes ligipääsu ammendamatu kultuurivarale ja infole. Ja seda täiesti tasuta.“

Teema-aasta avati 12. jaanuari keskpäeval Viljandimaal Tarvastu raamatukogus, mis on kõige kauem järjepidevalt tegutsenud rahvaraamatukogu Eestis. Siiski ei toimunud avamine vaid Tarvastus – üle Eesti alustasid raamatukogud raamatukogude aastat ettelugemisega ja seda kas raamatukogus kohapeal, sotsiaalmeedias või mujal.

Enam kui sajas raamatukogus loeti ette katkend kas mullusest enim laenutatud Eesti autori täiskasvanutele mõeldud ilukirjandusteostest, mil-

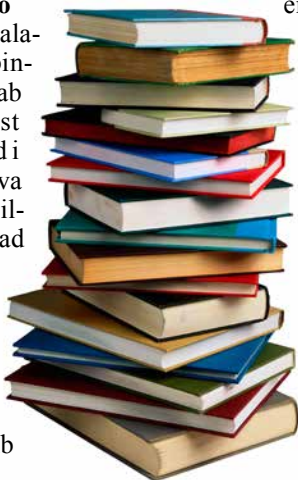

leks on Mudlumi „Mitte ainult minu tädi Ellen“ või lastekirjanduse kategoorias enim laenutatud Piret Raua raamatust „Tobias ja teine B“.

Saue valla raamatukogude ettelugemisi näeb raamatukogude FB-lehtedelt. Saue vallaraamatukogus Laagris lugus Toomas Artma katkendi raamatust „Mitte ainult minu tädi Ellen“, Riisipere raamatukogus Gaute Kivistik raamatust „Tobias ja teine B“.

Sauevallakate raamatubingo

Jaanuarikuus alanud raamatubingos osaleja saab raamatukogust bingokaardi üheksa erineva teemaga, millele vastavad raamatud tuleb aasta jooksul läbi lugeda. Iga loetud teema läbimisel märgib

OLE KURSIS

- Raamatukogudes toimub alati palju põnevat – hoia pilk peal Saue valla raamatukogude kodulehel sauearaamatukogud.ee ja raamatukogude FB-lehtedel, et olla kursis ja lüüa kaasa!
- Üle-eestilisi tegevusi kajastab raamatukogude aasta teemaleht <https://www.raamatukogudeaasta.ee/>.

raamatukoguhoidja osaleja bingokaardil vastava teema loetuks. Bingotaja saab täita loetud raamatu kohta sedeli, kus ta saab öelda, kas (ja miks) ta loetud raamatut teistele soovib (või ei soovita). Ko-

hustuslik see ei ole, kuid ootame ja loodame rohket tagasisidet loetud raamatute kohta!

Raamatubingotajate motivatsiooni turgutamiseks looime neljal korral aastas osalejate vahel välja ka

auhinnaraamatuid:

- 23. aprillil 2022 (raamatu ja roosi päev) – loosis osalevad kõik bingolugejad, kellel 22. aprilliks on loetud vähemalt kolm teemat;
- 9. augustil 2022 (raamatuseõprade päev) – loosis osalevad kõik bingolugejad, kellel 8. augustiks on loetud vähemalt viis teemat;
- 23. oktoobril 2022 (Eesti raamatu päev) – loosis osalevad kõik bingolugejad, kellel 22. oktoobriks on loetud vähemalt seitse teemat;
- 14. jaanuaril 2023 (taliharjapäev) – loosis osalevad kõik bingolugejad, kellel 30. detsembriks on loetud kõik üheksa teemat.

Saue valla parimad sõudeergomeetril

Võistlused toimusid Haiba rahvamajas Saue valla talimängude raames. Sportlastel tuli läbida sõudeergomeetril 500 meetrit aja peale.

Naistest saavutas esikoha Liisa Marie Lääne Ruilast (fotol keskel) ajaga 1.37,3. II koht läks Muusika külla Inge Soopalule ajaga 1.43,5 (fotol vasakul) ja III koht Katrin Pihlakale Haibast (fotol paremal), kes oli ka ühtlasi võistluse Kernu Terasnaine'parim ajaga 1.49,2.

Meestest kordas eelmiste mängude võitu ajaga 1.23,9 vägilane Kernust – Rait Raju (fotol keskel). Teine koht läks Margus Vinnalile Muusika külast ajaga 1.28,5 (fotol vasakul) ja kolmas oli mitmekülgne Rainer Kukkk Laitsest ajaga 1.30,7 (fotol paremal).

Võistkondadest olid kolm paremat Ruila-Muusika ühendvõistkond, järgnesid Haiba ja Ääsmäe.

KALJO PÕLDARU
spordijuht

Naiste esikolmik: Inge Soopalu, Liisa Marie Lääne, Katrin Pihlakas

Meeste esikolmik: Margus Vinnal, Rait Raju, Rainer Kukkk

Ruila Spordihoones selgusid Saue valla meistrid sulgpallis

Naistest õnnestus esmakordselt meistriks tulla Kristel Neieril Sauelt. Tasavägisel finaalis alistas Kristel 2:1 Laagri võistleja Kristel Kivi.

Ka kolmanda koha mäng oli äärmiselt tasavägne – Teele Deklau alistas 2:1 Karin Rahe, mõlemad mängijad olid Sauelt.

Meeste finaalis kohtusid Rain Sinimaa Sauelt ja Peeter Tubli Ääsmäelt. Väga kindlat mängu demonstreeris Rain ja võit tuli tulemusega 2:0. Kolmas koht Arnis Ripsile Laagrist, kes alistas kolmanda koha mängus Haiba võistleja Egert Kommesaare 2:0.

Võistkondlikult käis esikoha heitlus Saue ja Laagri vahel. Esikoht Sauele 134 punktiga, teine Laagri 130 punkti ja kolmas Haiba 120 punktiga.

Võistluse ladusa kulgemise eest suur tänu Ester Leiten-Kukele, Linda Roobile ja Valdis Toomastile.

KALJO PÕLDARU
spordijuht

Naiste kolmik: vasakul II koht Kristel Kivi; keskel võitja Kristel Neier ja paremal III koht Teele Deklau

Meeste kolmik: vasakul II koht Peeter Tubli; keskel võitja Rain Sinimaa ja paremal III koht Arnis Rips

24. VEEBRUAR 2022

**EESTI VABARIIGI
104. AASTAPÄEVA
PIDULIK
TÄHISTAMINE
RIISIPERES**

KELL 13.30
MÄLESTUSHETK
VABADUSSÕJA
AUSAMBA
JUURES

KELL 14
EESTI VABARIIGI
AASTAPÄEVA
KONSERTAKTUS
RIISIPERE
KULTUURIMAJAS

NIISI KIRIK

VILLAKU- JA PANUSTAMISFORMAADIS MÄLUMÄNGUD

11.02 KELL 19
HASARTNE JA STRATEEGILINE
VILLAK
RIISIPERE KULTUURIMAJAS

MEESKONNA
OSALUSTASU 10.-

PAUSIDEL
VAHEPALAKS
ESINEJAD

VASTAMINE
NUTISEADMEGA

INFO JA
REGISTREERIMINE

KUNI 5 LIIGET
VÕISTKONNAS

KOHVIK

JÄRGMISTE ETAPPIDE KUUPÄEVAD SELGUMISEL!

Neis on karakterit ja mingit kadedakstegevat tehatahtmist

Jaanuaris toimus juba traditsiooniline tänuüritus, kus erinevate valdkondade parimaid pärjatakse ja omade keskel õlatunnet auditakse.

Öeldakse, et paradisis on küll parem kliima, aga põrgus on šefim seltskond. Selle tempoga, millega Ääsmäe külamajas 21. jaanuaril kogunenud inimesed takka annavad, võib põrgukuumaks kiskuda küll. Neis on karakterit ja mingit kadedakstegevat teha tahtmist.

Stardijoonele sätiks, kul-

tuuri keerutaks ja ajurünakuid teeks nendega koos iga kell. Kohe näha, et sealt tuleb. Ideid, reaktsioone, tagasisidet. Käivituvad iga kampaania peale, ninakirtsutavad hoiakuid endale ei luba. Täitsa sellised viielised.

Need viielised said nüüd ka väljavalgustatud ja kal-listatud.

Fotod: Erik Riikioja

AASTA NOORSPOURLANE 2021 LISETTE BÖTTKER

Lisette Böttker on 14-aastane andekas ja lootustandev noorsportlane, kes õpib Pääsküla gümnaasiumi 8. klassis. Spordialaks on Lisette valinud maadluse, millega hakkas tegelema juba 7aastaselt. Lisette eesmärk on osaleda 2028. aasta suveolümpiamängudel.

Lisette 2021. aasta suurimad ja olulisimad saavutused on mais toimunud Euroopa meistrivõistlused Bulgaarias, kus ta tuli pronksmedalile, ja septembris toimunud ISF World Scool Games Serbias, kus ta saavutas hõbemedali.

Lisette on ka varem saavutanud märkimisväärsed tulemusi. Näiteks 2020. aastal sai ta sumomaadluses Eesti meistriks täiskasvanud naiste arvestuses. Samasse aastasse jääb ka tiitel Eesti õpilaste meister naiste maadluses. 2019. aastal sai ta Venemaal võistlustel hõbeda ja lisaks pärjati ta Miss Maadluse tiitliga.

AASTA VÕISTKOND 2021 SAUE VALLA ESINDUSVÕISTKOND TENNIS

Saue valla tennisemängijad on läbi aastate olnud erinevatel võistlustel väga edukad. Aga 2021. aastal tuli Saue valla esindusvõistkond koosseisus Rain Sinimaa, Rein Mikk ja Alla East 46. Eesti omavalitsuste suvemängudel Otepääl tennisel üldvõitjaks 15 omavalitsuse seas, kes tennisel võistkonna välja panid. Võistlused toimusid kahel päeval ja finaali peeti Kääriku tennisväljakutel. See oli väga põnev lahing ning Saue valla esindusvõistkond tuli 2021. aasta suvemängude üldvõitjaks.

Valla esindusvõistkonnas on kaks mängijat, kes on juba üle kümne aasta väga edukalt Saue esindanud. Võistkonnaliikmed mängivad igapäevaselt tennis ja võtavad kõik osa aktiivselt liiga turniiridest ning suurematest võistlustest.

AASTA VABATAHTLIK 2021 ANDRES RÜÜBERG

Andres Rüüberg asus peale kohalike tuletõrjekomandode likvideerimist tegevjuhina korraldama omaalgatusliku MTÜ Nissi Pritsumeeste Ühingu loomist. Ühinguusse kuulub kaks komanot – Turba ja Nissi. Tänu annetustele, isiklikule panusele ja toetustele õnnestus hankida ja üles ehitada ZIL tüüpi meeskonnautod ja Scania paakauto.

Kui tuletõrje meeskonnautod töökorda said, asuti kohe ka piirkonnas teenust osutama. Kohalikule komandole korraldatakse õppusi, treeninguid ja sisse on seatud valvekord (graafikujärgne kodune tefonivalve). Kohalikele kahjutuledele on meie mehed ikka jõudnud esimesena või esimeste hulgas. Eelmisel aastal tegi komando 30 väljasõitu päästetöödele, valves ollakse 24/7.

Andres on kokku pannud suurepärase meeskonna, kellega tehakse peale kahjutule kustutustööde ka muid vajalikke töid Turba alevile ja lähikondsetele. Viimane suurem kaasalöömine oli suurosalus võsakoristusel, puude kaitsmisel ja Turba pargi puhastamisel-korrasdamisel kettagolfiraja loomisel. Andres korraldas üheksa talgupäeva, kus osales ühtekokku 40 inimest ja tehti töid 601 vabatahtliku tunni ulatuses.

Abisaajate hulka kuulume ka meie ning seetõttu on meil ülimalt hea meel, et Andres oma Nissi pritsumeeste ühingu olemas ja alati käeulatuses on. Andres on tuletõrjeautoga tulnud välja ka kohalikele noorteüritustele ja Eesti Vabariigi aastapäeva üritusele läbi aastate. Samas on Andres ütle mata abivalmis ka lähimbruse vanainimeste toetamisel masinatöödega, üldisus tunneb teda kui väga head inimest.

AASTA ABISTAJA 2021 ANDRUS LAUL

Andrus Laul on Saue valla elanik, kelle südames jätkub ruumi, et hoolida ja aidata. Neljandat aastat on ta abistamas abivajajaid üle valla. Andrus on üks MTÜ Proovime Vähemalt asutajatest. Ta ei tea, mida tähendab „ei saa“. Alati, kui tema poole pöördutakse, leiab ta lahenduse. Tihti peale tuleb abi tal omast käest, kuid kui vaja, leiab ta ka teisi, kes aidata saavad.

Kolm suve on tema organiseerimisel ja koostöös Kaire Sildnikuga saanud peresid aidata tasuta või osalise abiga laste laagritesse saatmisel. Tänu Andrusel panusele on 76 last saanud tasuta kinno, iga-aastaselt on 50-60 last rõõmustanud jõulupakkide üle. On muretsenud jalanõusid, aga ka mitu arvutit, süntesaator, telefon ja muud lastele/peredele vajalikku.

Andrusel poole saab pöörduda ka suuremate muredega. Tema poolt organiseeritult on peredeni jõudnud külmkapp, sügavkülm, pesumasin, veeboiler. Andrus on aidanud ka teistel aidata – tema rahalisel toel on valla suurperedeni jõudnud valla käsitöömeistrite näputöö.

Ikka on nii, et kes teeb, see jõuab. Andrus on aktiivne ettevõtja, kellel jagub aega ja tahtmist rohkemaks kui oma töö. Ta on autoettevõtete liidu juhatuse ja on korduvalt ettevõtlusega seotud teemadel ajakirjanduses sõna võtnud.

Andrus on ääretult sõbralik ja empaatiline inimene. Tänu tema lahkusele on abi saanud paljud pered üle suure valla. Aitäh Andrusel ja tema perele, aitäh, et hoolite ja aitate!

AASTA VABAÜHENDUS 2021 NAISKODUKAITSE NISSI JAOSKOND

Naiskodukaitse Nissi jaoskond on silma paistnud oma aktiivse tegevusega. Tegutsenud on nad juba mitu aastat ja näidanud oma tegevuses järjepidevust. Naiskodukaitsel on välja kujunenud mitmed üritused, mis toimuvad juba iga-aastaselt.

Aasta alguses korraldatakse matk ja kuuskede põletamise üritus Riisipere kultuurimaja taga Nissi kirikumõisa pargis. Tehakse tuleskulptuur ja pakutakse matkalistele suppi. Matk on jõukohase pikkusega, sellest saab osa võtta kogu perega. Matkajuht tutvustab kodukohta ajalugu ja üritus on osalejate jaoks tasuta.

Juba mitmendat aastat on Nissi naiskodukaitse osalenud ka Nissi kihelkonna kohvikutepäevadel. Kohviku tulu läheb jaanuaris toimuva õhtumatka korraldamiseks. Kohvikus on alati korraldatud ka loteriid, mille tulu läheb heategevuseks. Sel suvel koguti 298 eurot vähiravifondile Kingitud Elu. Kohvikutepäeval oli naiskodukaitse kohvikus mitmekesist tegevust – sai ratsutada ja meisterdada raamatukogunurgas.

Nissi naiskodukaitse tiim osales 2021. aasta detsembris ka Riisipere jõululaadal, kus koguti 753 eurot MTÜ Nissi Pritsumeeste toetuseks. Ürituste korraldamisse kaasab naiskodukaitse ka noorkotkaid ja kodutütred, kes aktiivselt vanemate eeskujul kaasa loövad.

Kevaditi on korraldatud veebiüritusena prügikõnd, et kodukant puhtamaks saaks. Hoidmaks isamaalisi traditsioone, lüüakse kaasa võidupühal ja Eesti Vabariigi aastapäeval. Osaletakse aktiivselt naiskodukaitse laagrites ja koolitustel.

Facebookis on tehtud lehekülj Naiskodukaitse Nissi jaoskond, kus nende tegemistel silma peal saab hoida.

NOORTE LEMMIK 2021 GEA LIBLIK

Sauel toimetab üks imeline naine, kes on teadaolevalt väga paljude Saue noorte lemmik ja teda teavad ilmselt paljud noored üle terve meie valla. Tema nimi on Gea Liblik ja ta on Saue kodutütarde ja noorkotkaste väsimatu energiast pakatav juht.

Tema eestvedamisel on Saue noorkotkad ja kodutütred taas ellu ärganud, ukse taga on ootamas järjekord noortest, kes kõik liituda soovivad ja ikka leiab Gea võimaluse nad kõik vastu võtta. Suvepäevad, talvelaagrid, õppused ja võistlused – need on märksõnad ja võimalused, mida Gea meie noortele pakub ja seda kõike perede ja noorte jaoks tasuta.

Ta on noortest kaitseliitlastest peale kasvatanud uue tubli põlvkonna, kes tema eeskujul ise teistele noortele tegevusi välja mõtlevad ja ellu viivad.

Olles ise nelja lapse ema, on täiesti imetlusväärne, kuidas tal oma laste kõrvalt jagub emalikkust hoolt ja armastust kõikidele oma kotkapeogadele ja kodutütardele. Tema juhendamisel on Saue noorkotkad saavutanud vabariigis erinevatel võistlustel väga häid tulemusi.

AASTA SÄDEINIMENE 2021 MARJE SUHAROV

Marje on mitmendat põlve Ellamaa küla elanik ehk sündinud–kasvanud Ellamaa külas ning jäänud oma elu ja toimetustega Ellamaale.

Igapäevaselt hoiab Marje Lääne-Harju valla lehe toimetajana selle valla elul silma peal, aga väga sügaval tema südames elab just Ellamaa küla.

Olles ise õppinud Ellamaa koolimajas, mis tänaseks juba üsna pika ajaloo hoopis Ellamaa rahvamaja, on Marje südameasjaks viimaste aastatega justkui unne vajunud küla seltsielu ja ühise minemise elluäratamine.

Tema eestvedamisel alustati 2018. aastal maja põhjalikku renoveerimist ja taaselustamist ning samal aastal toimus ka üle pika aja esimene Ellamaa küla päev, mis külarahva taas kokku tõi.

Marje on ettevõtlikkusega talle omasel tasasel toimetamisel suutnud haarata kogukonna panustama selle küla südame, rahvamaja renoveerimisse. Samuti on kogukond justkui temast innustust saades taas ärganud ning kolmel viimasel suvel toimunud Ellamaa külapeod rahvamajatahusel omanäoliselt puuriida laval ja lõkkeplatsil on toonud meile külla ka naaberkülade inimesed.

Tänaseks on juba väsinud vana maja saanud samm-sammult siseruumides uue, ent kallist vana koolimaja hinge hoidva kuue. Marje on suutnud oma tegutsemisega kokku tuua kogukonna sedavõrd, et elu ja tegevus on sellesse majja tagasi voolamas. Sügisel said alguse ühised aastaringised ettevõtmised ja sündmused selles majas, mis toovad kokku ka

siia elama asunud noored pered, meie küla järgmise generatsiooni.

Ellamaa rahvamajas on leidnud endale pesa ka Ellamaa loodusselts, mille üheks eestvedajaks on loodushoidu oluliseks pidav Marje. Läbi looduseltsi ja Marje tegevuse on Ellamaa küla ümbritsev ilus ja erilne loodus oma järveotsa järve ning Valgejärve matkaradadega saanud suuremat tähelepanu nii külarahva endi kui ka selle läbi Ellamaa küla teadvate inimeste.

Marje on läbi Ellamaa rahvamaja renoveerimise ning kogukonna kokkutoomise loonud Ellamaa külla taas tuksuva südame.

Peame Ellamaa küla hinge Marje Suharovi igati aasta sädeinimeseks, kes on kogukonda ühendanud ja on panustanud oma mõtete, tegevuse ja pealehakkamisega selle väikese Saue valla küla ellu.

AASTA LOOMEINIMENE 2021 AILE ALVEUS-KRAUTMANN

Aile on kahe poja ema, jooga ja pilatase treener, koorijuht, helilooja, laulja ja muusik. Ta on julge ja kõigile tema ümber olijatele inspireeriv eeskuju.

Popfolk tantsurühma Uppsar ja ansambli Antsud koostöös sündis fantaasiarikas muusikaline tantsuetendus „Üle vee – Leigri lugu“, mis esietendus 17. oktoobril 2020 Tallinnas Kaja kultuurikeskuses ja mida etendati ka sügisel 2021.

Aile kirjutatud Leigri lugu räägib meile ammu ajast väikeses kodumaises saarekülas, kus elatakse igapäevaelu ja tehakse suviseid toimetusi. Ühel suveõöl satub Leiger kokku metshaldjatega ning lõkkele loovad ootamatud tunded. Vanemate külaelanike manitsustele vaatamata satub loo peategelane müstiliste olevuste lummusesse. Seda on raske kõrvalt vaadata tema väljavalitud Maril. Loost ei puudu traagiline torm ega koomiline külarahvas.

Libreto: Aile Alveus-Krautmann

Lavastaja: Eneli Rüütli

Koreograafid: Eneli Rüütli, Simo Kruusement, Märt Agu, Diana Senkel, Edda Prillop

Muusika: ansambel Antsud Aile Alveus-Krautmann

Luule: Ivar Lett

Laval: popfolk tantsurühma Uppsar tantsijad ja ansambel Antsud

Samas valmis ka ansambel Antsudel sel suvel uus singel nimega „Kiike“.

AASTA ETTEVÕTE 2021 LAITSE RALLYPARK

Üllar Suvemaa on Laitses oma mototehnika keskust üles ehitanud 17 aastat. Kardirada, rallirada, libedasõidu rada. Töökojad, liikluslinnakud ja loomulikult lõppematu kiindumus tehnikamaailma vastu. Sellele maalpile Haapsalu maantee ääres, kus mees päris alguses ise greideri ja kopaga esimesi radu sisse tegi, on tänaseks saanud korraliku teemapargi mõõtu meelelahutuskohaks.

Juba enne koroonaaega oli mehel peas laiendamisplaan. Tema enda kirk vanade masinate, eriti tõldautode vastu innustas ideed, et aastate jooksul kogutud masinapark vajab esinduslikku väljapanekut. Seda enam, et Üllar märkas ka inimeste laimat huvi unikumide vastu.

Ja kui juba suurelt mõelda, siis aastatepikkune tegutsemiskogemus oli kätte näidanud ka väikse puudujäägi. Tihtilugu tekkis ruumivajadus katusealuste tegevuste jaoks. Kliendid tahtnuks tihti kardisõiduüritust väikse peoga lõpetada ja ega vähem oluline olnud ka äri hooajalisuse riski vähendamine – ega külaline kehvides ilmaoludes väga õues olema tiku.

Läks kolm aastat unistamist ja palju taotluspabereid finantseerimise leidmiseks, mida lõpuks ikkagi ei saanud. Omaenda ehitusinseneri kompetents, omaenda ehitusfirma töö, sekka koroonapaanikat ja plaanide väiksemaks kohendamist.

Aga nüüd on ta valimis – 120 meetri pikkune hoone, kus 3200 ruutmeetrit mahuvad kõrvuti unikumide esindussalong ja kultuurimaja, nagu peremees ise peosaali nimetab. Investeeringuid ligi miljoni euro eest, aga see, nagu Üllar rõhutab, on omahind. Kui oleks tellinud väliselt tegijalt projektid ja ehitustööd, oleks hind kolm korda kallim olnud.

Autoajaloo hoidmine ja talletamine on Üllari jaoks hingeasi. Näiteks kaasfinantseeris Laitse RallyPark 2021. aasta detsembriku trükist tulnud ja üle kolme kilo kaaluvat raamatut „Automotokroonika“, mille pani kokku René Levoll.

TÄHISTAME
JÕGISOO SELTSIMAJA ÕUEL
EESTI VABARIIGI
104. AASTAPÄEVA
KOOS PILLE PÜRGI JA ZERKALA TULEŠÕUGA

LAUPÄEVAL, 19. VEEBRUARIL 2022
KELL 19 (KOGUNEME KELL 18.30)
KUUM JOOK! KOGU PERE ÜRITUS! TASUTA!

Eesti Vabariigi
aastapäeva kontsert
DUO RUUT
JA SAUE SEGAKOOR
23. veebruaril 2022
Kell 18 Saue kontserdisaalis

Kontsert algab valla juhtide tervitussõnadega
 Kontsert on tasuta

KORRALDAB SAUE KULTUURI- JA HUUVESKUS

Hüüru laste
toiduklubi kutsub

Oodatud on kõik kokandushuvilised lapsed, kes soovivad avastada toidumaailma imelist teekonda. Õpime tegema lihtsaid toite, valmistame toitu retsepti järgi. Saame uusi teadmisi: toiduohutus ja hügieen köögis, toidu valmistamise erinevad viisid ja toidu säilitamine, kaalu ja mõõtühikud retseptides jne. Õpime lauakattimist, lauakombeid ja enda järelt koristama. Laps julgeb teha valikuid, on soov süüa mitmekesisemalt ja mõistab, et toidumaailma avastamine on üks lõpmata põnev tegevus.

Osalejaks registreerumine: info@huuru.ee
 NB! Võta kaasa põll ja hea tuju ja kohtumiseni 14. veebruaril kell 16.00 Hüüru mõisas, toiduklubis! Korra osalustasu 5€

24. VEEBRUAR 2022

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA
PIDULIK JALUTUSKÄIK
SAUE LINNAS

KORRALDAB SAUE KULTUURI- JA HUUVESKUS
 KOOSTÖÖSKAITS ELIDU SAUE KOMPANIIA

NAISED KÖÖGIS
Talveõhtu suvemarijatega

19.02.2022 ALGUSEGA
KELL 19:00
AKK'tis
 piletid 15 eurot ja 10 eurot
 müügis eelmises
 Vajaduse eelne registreerimine Aasmäe kodulehel
 Korraldaja Aasmäe Kultuurikeskus, info telefonil 55660875

MEMME MUSI
Elar Kuus
 Loojastaja Kadri Pajura
 Esitendub 3.10.2022

RIISIPERE KULTUURIMAJAS
13.02 KELL 12.00

TASUTA

Teatri telefon 5740046, www.rexy.ee, https://www.facebook.com/teatrigrek

TASUTA

Sõbrapäeva lasteetendus
MEMME MUSI

HABA RAHVAMAJAS
13. VEEBRUAR
KELL 15

KOHAPEAL AVATUD
POPCORNI KOHVIK

Sõbrapäevakontsert
Hüüru mõisas 13.02 kell 18.00

Katrin "Kate" Mandel - vokaal ja kalver
 Tõnu "Tõun" Timm - kitarr ja vokaal.
 Kate ja Tõnu on muude muusikaliste tegemiste kõrvalt koos kontserte andnud oma tosin aastat küll. Lauldakse ja lobisetakse - laulud on südamlukud, jutud lustakad!

Pilethind 15€
 Pileti saab soetada Hüüru raamatukogust.
 Lisainfo: info@huuru.ee

OSKAR LUTSU

SÕO

Piletid: 5/4 €

18.02 kell 19 Aasmäe kinopunktis
18.02 kell 19 Riisipere kultuurimajas

ALICE SIIL GRETE KONKSI
PIRET KRUMM

Piletid: 5/4 eur

KOLM ÕDE ÜKS ÕÖ.

ÕÖLAPSED
KINODES 9. JUULIST

10.02 kell 19 Saue Noortekeskuses
11.02 kell 11 ja 19 Laagri Kultuurikeskuses

Grünasia õhtu

26.02.
algusega kell 17:00
AKK'tis

Piletid hinnaga 35 euro
 vajadusel registreerimine Aasmäe kodulehel
 info telefonil 55660875

MAALIKURSUS

SAUE GÜMNAASIUMI RUUMIDES

ALATES 7.02.2022
ESMASPÄEVITI
KELL 18.30-20.00
KOHTUME 8 KORDA

kõik kunstihuvilised on oodatud,
 eelnevad oskused ei ole olulised

INFO JA REGISTREERIMINE
 KEIU.KURESAAR@GMAIL.COM
 507 8842

JUHENDAJA KEIU KURESAAR
 WWW.KEIUKURESAAR.COM

Ääsmäe kool

Ääsmäe Põhikooli 1. klassi
vastuvõtt õppeaastaks
2022/2023

Avaldusi saab esitada 15. maini

Lisainfo kooli kodulehel:
 www.aasmaekool.ee

VEEBRUARI
JUMALA-
TEENISTUSED
SAUE KIRIKUS

13. veebruar kell 13
 Teenistust juhatab ja jutlustab Raivo Kaustel.
 Piibli teksti loeb Evi Tatarlõ

20. veebruar kell 13
 Teenistust juhatab ja jutlustab Vahur Utno.
 Piibli teksti loeb Liia Lumilaid

24. veebruar
 Eesti Vabariigi aastapäev. Pargade asetamine mälestuskivi juures kell 14.30 (Vahur Utno). Jumalateenistus Saue kirikus kell 15.00 juhtab Andrus Vaiklo

27. veebruar kell 13
 Teenistust juhatab ja jutlustab Erki Kuld.
 Piibli teksti loeb ja tunnustab Marika Malein
 Vaiklo. Muusikaga teenib Andrus Vaiklo

TALLINNA KÜTTELADU
TALECO

HARJUMAAL
TASUTA TRANSPORT!
 www.kytteladu.ee

Info ja tellimine
51 36 999
 info@kytteladu.ee

PUITBRIKETT
PELLET

KAMINAPUUD

EESTI SUURIM VALIK KÜTTEMATERIALE!
 PUITBRIKETT • KAMINAPUUD • PELLET
 KIVISÜSI • TURBABRIKETT • GRILLSÜSI

PROJEKTEERIME,
TOODAME JA PAIGALDAME

aiaekspert
 since 2002

PUITAED METALLAED VÕRKAED
VÄRAVAD AUTOMAATIKA

PIIRAME MÕNUGA
 www.aiaekspert.ee

e-pood:
 www.eaed.ee

eaed.ee

KUULUTUSED

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduviisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd. Kortermajade renoveerimine MTR EEH011474. Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel. mehitus@gmail.com 53529476

Korstnapühkija ja pottsepa teenused; ohtlike puude/okste langetamine; viljapuude loikamine; lume koristamine; heki loikus ja pügamine. Tel. +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Fekaalivedu kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Korterite ja eramute remont, renorveerimine ja ehitus. Kontakt: 56623584, evehitus@gmail.com

Korterite ja majade remont ja viimistlus. Pisemad kiireloomulised ehitustööd. 56335256

MÜÜK/OST

Müüa toored ja kuivad lõhutud küttepuid ko-haletoomisega, lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Kuivad segalehtpuud võrkottides 40l (5-25 cm.) hind 2.5 eurot kott. Hinnad ja tellimine kodulehel www.pakhalupuu.ee või tel. 5099598. Email: pakhalupuu@gmail.com

Kuiv okaspuu al 60 €/rm, kuiv kask al 65 €/rm, kuiv haab al 55 €/rm, märg haab al 42 €/rm, märg okaspuu al 48 €/rm,. Pikkus 30, 40, 50 cm. Tel 516 4278

Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihin-naga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakku-misi ootan seisevauto@gmail.com või 56188671 Järgi tulen puksiiriga ja tasun sularahas. Vormis-tan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www. seisevauto.ee

Ostan Teie sõitva, või seisma jäänud sõiduki. Sobivad igas seisukorras masinad: sõiduauto, kaubik, maastur, veoauto, traktor, mootorratas jne. Tel: 56721410

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 53451955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.

Biopuhastite müük, paigaldus ja projekteerimine. Teostame töid hajaasustuse programmi 2022 raames. www.septicum.ee, rene@septicum.ee. +37253886333

Kartuli ja köögivilja kojuvedu. Gala, Laura kartul, porgand, sibul, peet, kapsas. Telefoni num-ber +372 58346809

ARVUTIHOOLOUS

arvutite ja lisaseadmete müük ja hooldus otse Saue südames

TEL: +372 52 55 363

Komplekteerime, puhastame, hooldame ja remondime laua ja sülearvuteid. Kohapeal olemas erinevad tarvikud ja komponendid.

Asume Pärnasalu 19 1. korrusel T,N,R 10-17, muul ajal kokkuleppel!

info@seccam.eu www.seccam.eu

Värske kala müük laupäeviti alates 12. veebruarist Saue Rimi poe vastas turuplatsil kell 9.30-10.30. Telefon 5666 7897.

Müüa korralikku toidukartulit Tallinnasse ja lähiumbrusesse kohaletoomisega 15€ 30kg kott. Alates 60kg kohaletoomine tasuta. Sordid Princess, Laura, Secura (muredam). Tel. 5246035 www.kartulid.ee

KINNISVARA

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 50 45 215, 51 45 215, info@est-land.ee

Otsin kevadeks Sauele või Saue lähiumbrusse müüdatavat 1- kordset uumat maja või elamu-maad tsentraalsete kommunikatsioonidega. tauno.omanik@mail.ee

Soovin osta garaazi Saue linnas või Saue vallas. Võib olla remonti ja koristamist vajav. Aitan kolida ja soovi korral utiliseerida garaazis olevad asjad. Hind kuni 15000.- ja tehing kiire.Telefon: +372 53 004 024. E-mail: info@htmk.ee

TÖÖ

Keila Lasteaed Miki pakub tööd lasteaia õpetaja-le. Avaldus ja CV palume saata aadressile miki@keilalasteaia.ee Info telefonil 5052184.

Keila Lasteaed Miki pakub tööd õpetaja assis-tendile. Avaldus ja CV palume saata aadressile miki@keilalasteaia.ee Info telefonil 5052184

Avaldame südamlikku kaastunnet omastele

IRINA DMITRIEVA

surma puhul.

Turba Metsa 4 majaelanikud.

Südamlük kaastunne Stella ja Sandrile

VANAEMA IRINA

kaotuse puhul.

Klassikaaslased Turba kooli 3. ja 8.klassist

LÄÄNE-HARJU KOOSTÖÖKOGU

2022. aasta kevadel toimub LEADER meetme projektitaotluste vastuvõtt Lääne-Harju Koostöökogus

AVATUD MEETMED:

Meede 1.2 Tooted ja teenused
Meede 2.1 Kogukond
Meede 2.2 Elukeskkond

Lääne-Harju Koostöökogu piirkonda kuuluvad Lääne-Harju vald (Paldiski, Keila, Vasalemma, Padise) ja osaliselt Saue vald (Kernu ja Nissi).

Taotlusvoor on avatud 8. - 15. märts 2022 kell 17

Lisainfo: Ellin Sarapson, 50 50 444, ellin@vomentaga.ee; Marianne Adson, 53 015 752, marianne@vomentaga.ee. Taotlemise tingimused Lääne-Harju Koostöökogu kodulehel www.vomentaga.ee. Kohalik tegevusgrupp hindab projektitaotlused 50 tööpäeva jooksul alates nende esitamise tähtajast.

5 PÕHJUST, miks valida just Grafi biopuhasti!

PUHASTID.EE

1. ISEANKURDUV MAHUTI - otsene rahaline kokkuhoid betoonist ankuridusplaadi soetamiselt. Lisaks lihtsam ja kiirem paigaldus.
2. VÄGA MUGAV HOOLDADA - hooldusvabased puhasteid ei ole olemas. Kuna biopuhasti ostetakse väga pikaks ajaks, siis on väga oluline pöörata tähelepanu hooldusvajadusele.
3. EEMALDATAV MAHUTISISENE SÜSTEEM - on ääretult tähtis, et seadmeid saaks mahutist kätte lihtsalt. Reovee mahutis on väga agressiivne keskkond ning tõrgete ja ummistuste eemaldamine peab olema lihtsalt teostatav.
4. TARK SÜSTEEM - kõik torked salvestatakse ja kuvatakse kontrolleri ekraanil. Nii on lihtne küsida nõu meie infonumbrit
5. KÕIGE TÄHTSAM! - meil on päriselt ka olemas mõistliku hinnaga hooldusteenus. Me ei tea kedagi, kellel veel oleks.

LISAKS EELNEVALE

Tänaseks oleme Eestis müünud juba üle 1200 väikepuhasti. Meie seadmetel on olemas sertifikaat. Meil on tooted reeglina laos kohe olemas. Korraldame transpordi objektile ja aitame paigaldusel.

Oleme tänulikud, kui pöördate meie poole!
Puhastid.ee meeskond
Otto-Graf GmbH ja Klaro GmbH ametlik partner

E-post: info@puhastid.ee • Tel: 5322 5822
www.puhastid.ee

Raid & Ko

www.raid.ee

KADRI ALLASTE

aasta maakler

+372 5661 1103
kadri@raid.ee

Vali hea maakler!

KINNISVARA OST-MÜÜK-ÜÜR

KONSULTATSIOON TASUTA!

e-Garden

PAKUME LAIAS VALIKUS AIAKAUPU JA AIATEHNIKAT

Oleme avatud E-R 9.00-18.00 ja L 9.00-16.00

Asume Saue Keskuse tänav 6

www.e-garden.ee

Tule Tööle!

Otsime Sind:

HOOLDUSTEHNİK

Kirjuta: personal@sami.ee
Helista: +372 51 976 863

Tule Tööle!

Otsime oma meeskonda:

Masinate koostaja

Keevitaja

Ehitusmees

Maaler-koostaja

Hoolduselektrik

IT-Arendusjuht

Kirjuta: personal@sami.ee
Helista: +372 51 976 863

STORZ
KARL STORZ — ENDOSKOPE

Otsime oma ettevõttesse:

- PLASTITÖÖTLUSE OPERAATOR-SEADISTAJAT
- TÖÖKOJA TÖÖTAJAT / SEADMETE OPERAATORIT
- TOOTMISE PLANEERIJAT
- STERILSETE TOODETE TOOTMISE SPETSIALISTI
- VÄRBAMISSPETSIALISTI

Rohkem infot: www.cv.ee märksõna Karl Storz või Estonia@karlstorz.com, tel. 6397018

Asume aadressil: Pärnu mnt. 556b (Urda peatus) Laagri, Saue vald, 76401 Harju mk.

PÜSIVALT SOODSAD HINNAD

Kpl. Turba
Kpl. Nissi
Kpl. Laitse

Heeringafilée
kergsoola 220g

1.29
5.89/kg

Eesti juust
riivitud 200g

1.29
5.89/kg

Fitlap õrnsoolatud
sea sisefilee Nõo LT

4.90/kg

Maitsestatud sea
välisfilee Nõo LT

3.99/kg

Kalapulgad 250g
Smart Choice

0.69
2.76/kg

Delikatessmaksa-
pasteet
200g Nõo LT

1.09
5.45/kg

Ja lisaks leiad meie kauplustest vähemalt 700 soodustust!

www.keilaty.ee

Unikaalne peosaal ja ürituste korraldus

Igatsed meeleolukaid peohetki ja
koosviibimisi lähedastega?
Broneeri sündmus elegantses
Gardet Prestige ürituskeskuses!

Võta ühendust:
kristel@gardetprestige.ee
+372 5390 8693
www.gardetprestige.ee

Asukoht:
Instituudi tee 132, Laagri

Toome Sinu
muruniiduki,
murutraktori
ja trimmeri ise
hooldusesse!

Saue vallas edasi-tagasi
transport alates **10 EUR**
Kampaaniainfo: tel: 51 900 402
www.tehnikakeskus.ee

HOOLDUS-
KAMPAANIA

Küttematerjali müük!

pellet

brikett

küttepuid

Tasuta transport
Tallinnas ja
lähiumbruses!

www.puu24.ee +372 520 00 93

Eesti Puu
Estonian Wood

KAARDID ENNUSTAVAD

Tel 900 1727 • 24 h

Vaata, kes ennustajatest
on hetkel liinil: ennustus.ee

OÜ SINITIIVIK GRUPP

Teostame vaipade puhastust
villa, sünteetiliste, kaltsu ja
narmasvaipadele.
Transport uksest ukseks tasuta!
55 917 562

LAAGRI KÜTTELADU

Pakkumise saamiseks ja
tellimiseks võtke
ühendust
+372 504 0304 või
kirjutage
info@kytame.com

Pellet
6mm/8mm
975kg/alus

Kandilised briketid: kask,
kuusk ning
kuuse+männi+kase segu
960-1000kg/alus

Tume puitbrikett (saar)
960kg/alus

Laagri ja Kose
Kütelaod

Näostestades elu

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Eesti soodsaim tuhastusmatus, kabel, peielauad,
õöpäevaringne lahkunu transport

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

Keila Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

LAAGRI LOOMAKLIINIK

ASUME
LAAGRIS VAE 2/1

TEL. 5507267
WWW.LAAGRILOOMAKLIINIK.EE

AKNAKATE
www.aknakate.ee

Sinu müügiesindaja
Saue vallas

**Joanna
Esula**
+372 566 33 807
joanna@aknakate.ee

Tekstiilkardinad
Rulood
Voldikkardinad
Terrassimarkiisid

TALLINNA KREMATORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA
TUHASTAMISMATUSED
MATUSE VORMISTAMISE
VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÕÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
telefon 623 8808 (24h)
Pärnamäe tee 36
Tallinn

VESKI MARKET kingib ELAMUSKINGITUSI

OSTA JA VÕIDA!

Sooritades vähemalt kümnel nädalal
iganädalased ostud püsikliendina Veski
Marketist osaled loosis.

Auhindadeks on:

1 x SONY 50" 4K Google TV

1 x PlayStation 5

1 x SONY mürasummutavad kõrvaklapid

Kampaania püsiklientidele kestab kuni
30.04.2022.

Loe lähemalt: veskimarket.ee/loosiratas

Värske hinnavõrdlus* kinnitab, et Eesti inimeste armastatuimad ja parimad
tooted leiad just Veski Marketist. Viime korra kuus läbi põhjaliku hinnavõrdluse,
milles jälgime klientide lemmiktooteid. Eelista kvaliteetset toitu!

Hinnavõrdlus toidukorvi osas

	Kaal	Veski Market	Rimi	Coop	Selver
Õun Granny Smith	1 kg	2,10 €	2,59 €	2,49 €	2,49 €
Saaremaa või soolakristallidega	200 g	2,40 €	1,90 €	2,29 €	2,59 €
Panzani makaronid, gluteenivabad	400 g	2,60 €	2,69 €	2,65 €	2,79 €
Alma maitsestatata Kreeka jogurt	370 g	1,35 €	1,35 €	-	1,49 €
Saaremaa Hollandi leibjuust, viilutatud	100 g	0,80 €	1,06 €	1,04 €	1,06 €
Põltsamaa perekurk, viiludena	680 g	2,05 €	2,39 €	2,35 €	2,29 €
Nestle hommikusöögihelbed Cini Minis	450 g	4,00 €	3,99 €	3,95 €	3,99 €
Põltsamaa vaarikamoos	380 g	3,30 €	2,85 €	3,69 €	3,49 €
Bosto Thai Jasmiini riis	500 g	1,60 €	1,79 €	2,05 €	1,79 €
Leibur Kirde sai	300 g	0,70 €	0,66 €	0,68 €	0,69 €
Fazer Domino küpsised	175 g	1,75 €	1,85 €	1,65 €	1,99 €
Eesti Pagar kanepiseemne leib, rukkiteradega	240 g	0,70 €	0,69 €	1,00 €	0,85 €
Rakvere Serrano sink	105 g	3,20 €	3,19 €	3,85 €	3,29 €
Tartu Mill neljaviljahelbed	500 g	1,00 €	1,35 €	1,39 €	1,55 €
Lavazza Qualita Oro jahvatatud kohv	250 g	5,95 €	5,99 €	6,29 €	6,29 €
Prosciutto Crudo	100 g	3,45 €	2,99 €	3,36 €	3,60 €
KESKMINNE OSTUKORV KOKKU		36,95€	37,33 €	38,73 €	40,24 €

*hinnad ettevõtete e-poodide kodulehekülgedelt seisuga 25. jaanuar 2022. Arvestatud on tava-
hindadega, mis ei ole kampaaniahinnad ega sooduspakkumised. Analoogete toote puhul on
viidud võrreldavasse kaaluühikusse.

TULE VESKI MARKETISSE!

Laia ja mitmekülgse valikuga toidupood toidutegijatele ja maitstva toidu nautlejatele. Oma toidukorvi hinnatasemelt
on Veski Market sarnane suurematele ketipoodidele, samas leiad siit mitmekülgse valiku ainulaadseid gurmeetooted.

Peagi avame Veski Marketi e-poe. Veski Köök valmistoidu pakkumistega saad kursis olla meie Facebooki lehel
facebook.com/veskimarket

Klientide lemmiktooted 2021

**HIIDKREVEID 16/20 TOORED,
KOOREGA** 1 kg 15,90 €

**RANNAKARP JAHUTATUD
SININE** 1 kg 5,90 €

PESTO GENOVESE
100 g 3,00 €

**AUSTRID VÄRSKED,
GILLARDEAU NR 4** 1 tk 2,00 €

LAMBAKARREE PROVENCE
100 g 2,39 €

**ITAALIA CAPRINO JUUST,
LAHTINE** 100 g 2,60 €

KAHEKSALG MARINAADIS
100 g 6,99 €

PARDI RINNAFILEE UNAGI
100 g 1,74 €

**LÕHEFILEE HIDDENFJORD
C-TRIM** 1 kg 24,90 €

Kõikidel hea toidu sõpradel ja kodukokkadel on
võimalus saada tõeliseks Veski gurmaniks ja
soetada põnevaid maitseid või igapäevaseid
tooteid konkurentsivõimeliste hindadega!

**Registreerides Veski Marketi püsikliendiks
on liitumissoodustus esimeselt ostult 15%!**

Tutvu püsikliendi eelistega siin:
<https://veskimarket.ee/pusikliendiprogramm/>

ELU ON RÕÕMUS!

Head pakkumised
veebruaris

*kuni kaupa jätkub

RÕÕMU KAUBAMAJA

IGAL PÄEVAL ERINEVATELE TOOTERÜHMADELE 20% SOODSAMAD HINNAD

(NB! Välja arvatud
kampaaniahinnaga tooted!)

Esmaspäev
7. veebruar
Laste mähkmed

-20%

Teisipäev
8. veebruar
Pasteedid

-20%

Kolmapäev
9. veebruar
Pesupulbrid, -geelid,
-kapslid, loputusvahendid

-20%

Neljäpäev
10. veebruar
Maitseained

-20%

Reede
11. veebruar
Juuksehooldus- ja
viimistlusvahendid

-20%

Laupäev
12. veebruar
Purgisupid

-20%

Pühapäev
13. veebruar
Presskannud, teekannud

-20%

Esmaspäev
14. veebruar
Kõik koogid

-20%

Teisipäev
15. veebruar
Elektripirnid

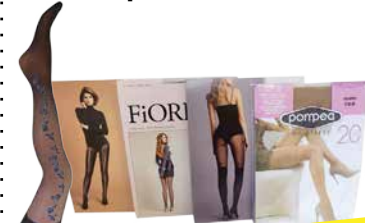
-20%

Kolmapäev
16. veebruar
Kartulisipsid

-20%

Neljäpäev
17. veebruar
Naiste sukkpüksid,
põlvikud

-20%

Reede
18. veebruar
Täissuitsuvorstid

-20%

Laupäev
19. veebruar
Lipud

-20%

Pühapäev
20. veebruar
Kanamunad

-20%

Esmaspäev
21. veebruar
Termosed, termopotid

-20%

Teisipäev
22. veebruar
Kalakonservid

-20%

Kolmapäev
23. veebruar
Küünlad

-20%

Neljäpäev
24. veebruar
Kõik tordid

-20%

Reede
25. veebruar
Perejäätsed

-20%

Laupäev
26. veebruar
Rösterid, kuumaõhu
fritüürid

-20%

Pühapäev
27. veebruar
Lemmikloomatoidud

-20%